

**UCHWAŁA NR LIX/503/2023
RADY GMINY WYRY**

z dnia 23 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Wyry na lata 2023 - 2030

Na podstawie art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z Uchwałą Nr XLV/372/2022 Rady Gminy Wyry z dnia 29 września 2022r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Wyry na lata 2023 - 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji oraz na podstawie art. 3 pkt 3 i art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. Dz.U.2023 poz. 1259 z późn. zm.)

Rada Gminy Wyry uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Wyry na lata 2023 - 2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wyry.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Wyry

**Joanna Pasierbek-
Konieczny**

Załącznik do uchwały Nr LIX/503/2023

Rady Gminy Wryy

z dnia 23 listopada 2023 r.

Zamawiający

Opracowanie

Gmina Wryy

Grupa Altima S.C.

Konduktorska 33

40-155 Katowice

Data opracowania

Maj 2023

Spis treści

1 Wprowadzenie	3
2 Wnioski z diagnozy społeczno – przestrzenno – gospodarczej	4
2.1 Założenia	4
2.2 Wyniki prac diagnostycznych	4
2.2.1 Analiza społeczna	4
2.2.2 Analiza gospodarcza	5
2.2.3 Analiza przestrzenna	6
2.3 Współpraca Gminy Wyry z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	10
3 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	13
3.1 Analiza SWOT	13
3.2 Wizja oraz cele rozwoju gminy Wyry do roku 2030	16
4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategii	20
5 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	24
6 Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	26
6.1 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy	26
6.2 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy	35
6.3 Schematyczne rozmieszczenie planowanych działań i oczekiwanych zmian	37
6.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	40
6.4.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określone w strategii rozwoju województwa	41
6.4.2 Zgodność z zapisami strategii rozwoju ponadlokalnego	43
7 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	46
8 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	56
9 System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	61
10 Ramy finansowe i źródła finansowania	63
Spis tabel	67
Spis map	67
Spis rysunków	68
Spis wykresów	68

1 Wprowadzenie

Podstawowe przesłanki decydujące o konieczności opracowania strategii to:

- * potrzeba dostosowania kierunku rozwoju gminy do zmieniających się uwarunkowań,
- * dostępność środków zewnętrznych i niewystarczające własne zasoby finansowe,
- * zabezpieczenie średnio i długookresowych ustaleń na podstawie kompromisu wśród społeczności oraz mobilizacja społeczności do współrealizacji strategii.

Rysunek 1 Rola oraz funkcje Strategii Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Strategia rozwoju Gminy Wiry na lata 2023-2030 określa cele rozwoju oraz kierunki działania gminy, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń, w tym pozyskiwania środków finansowych na zamierzenia inwestycyjne jednostki w perspektywie do 2030 roku.

Podstawą do sporządzania Strategii Rozwoju Gminy Wiry na lata 2023-2030 były zapisy:

- * ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- * ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- * ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prace nad strategią poprzedziła wnikliwa analiza procesu przemian zachodzących na terenie gminy w ostatnich latach. Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczo - przestrzennej stanowiła punkt wyjścia dla dalszych etapów prac nad strategią.

2 Wnioski z diagnozy społeczno – przestrzenno - gospodarczej

2.1 Założenia

Wymóg przeprowadzenia „diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych” wynikał z art. 10 a ust 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Opracowanie diagnozy stanowiło istotny element prac nad strategią. Diagnoza pozwoliła na sprawną i efektywną realizację dalszych prac nad strategią, w szczególności dotyczących zobrazowania wizji i kierunków jej rozwoju w ramach modelu struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy, który stanowi nowy element planowania rozwoju.

Diagnoza nie była w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowiła podstawę do dalszych prac.

Autorzy opracowujący diagnozę posłużyli się kilkoma źródłami pozyskiwania danych tj.:

- danymi statystycznymi udostępnionymi przez GUS,
- danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy w Wyrach,
- wynikami ankietyzacji dedykowanej ogółowi mieszkańców gminy,
- wynikami prac warsztatowych. Warsztaty odbyły się w siedzibie Domu Kultury w miejscowości Gostyń. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele Urzędu Gminy, pracownicy jednostek organizacyjnych, radni gminni.

2.2 Wyniki prac diagnostycznych

2.2.1 Analiza społeczna

Liczba mieszkańców Gminy

Liczba mieszkańców gminy Wiry systematycznie wzrasta.

W analizowanym okresie od 2012 -2021 wzrost ten wynosił 1478 osób.

Zaobserwowany w gminie wzrost liczby mieszkańców jest trendem przeciwnym do tego zaobserwowanego dla powiatu mikołowskiego i województwa śląskiego, gdzie obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności.

Przyrost naturalny

Prace diagnostyczne wykazały nieznaczny spadek linii trendu odnoszącej się do przyrostu naturalnego, nadal przyjmuje on wartość dodatnią (w 2021 wyniósł 0,23).

Dla porównania przyrost naturalny dla kraju, województwa śląskiego oraz powiatu mikołowskiego przyjmuje wartości ujemne.

Saldo migracji

Linia trendu salda migracji dla gminy w okresie od 2012 do 2021 wykazuje tendencję wzrostową.

Wartość salda migracji dla gminy w roku 2021 znacznie przewyższa wartości zdiagnozowane dla kraju, województwa śląskiego i powiatu mikołowskiego.

Dla województwa śląskiego wartość salda migracji w 2021 była ujemna i wyniosła – 1,0, dla powiatu mikołowskiego 5,3, a dla gminy Wry, aż 21,4.

Udział ludności Gminy według ekonomicznych grup wiekowych

W okresie od 2012 do 2021 roku zauważamy wzrost liczby mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym, w niewielkim stopniu wzrosła również liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Zagrożenia społeczne

Podczas prac diagnostycznych, wykorzystując narzędzie badawcze jakim była ankietyzacja, zadano mieszkańcom gminy pytanie o zagrożenia społeczne jakie ich zdaniem występują lub mogą wystąpić na terenie gminy.

Zdaniem ankietowanych najbardziej znaczące problemy społeczne to: starzenia się społeczeństwa, alkoholizm oraz przemoc w rodzinie.

Należy jednak podkreślić, iż dla żadnego z ww. zagrożeń wartości procentowe oddanych głosów nie przekroczyły 20%. Należy zatem stwierdzić, iż natężenie tych negatywnych zjawisk na terenie Gminy nie jest wysokie, a większość ankietowanych nie widzi znacznych problemów społecznych, które by cechowały obszar gminy.

Takie też stanowisko było przedstawione przez uczestników prac warsztatowych, które odbyły się na terenie Gminy.

W celu podniesienia bezpieczeństwa publicznego w gminie zdiagnozowano potrzebę montażu monitoringu gminnego w przestrzeniach publicznych.

Dostępność i jakość usług społecznych i zdrowotnych w gminie

Zdaniem ankietowanych mieszkańców gminy dostęp do usług społecznych i zdrowotnych na terenie gminy jest dobry. Dotyczy to zwłaszcza dostępności do punktów usług społecznych – w każdej miejscowości jest OSP, przychodnia, szkoła czy przedszkole.

Należy jednak wskazać, iż rozwój gminy zwłaszcza miejscowości Gostyń (zanotowany wzrost mieszkańców tej miejscowości w ostatnich latach, zwłaszcza rodzin z małymi dziećmi), wiąże się z potrzebą udostępnienia nowych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz zwiększenia ilości miejsc parkingowych przy placówkach oświatowych i wychowawczych. Zadanie to jednym z kluczowych wyzwań gminy w przyszłym latach.

Na etapie prac diagnostycznych zdefiniowano również potrzebę doposażenia placówek oświatowych oraz rozszerzenia oferty edukacyjnej o zajęcia dodatkowe pozwalające na rozwój umiejętności dzieci i młodzieży gminnej.

Integracja społeczna

W gminie zauważalne są dobrze rozwinięte relacje społeczne/sąsiedzkie oraz poczucie lokalnej przynależności mieszkańców. Jest to kluczowy aspekt pozwalający na osiągnięcie zakładanych w strategii celów w społecznych.

Prace diagnostyczne wyłoniły również problemy w sferze społecznej związane z brakiem wystarczającej liczby miejsc integracji społecznej dedykowanych różnym grupom społecznym oraz zauważalny podział na mieszkańców Wyr i Gostyni.

2.2.2 Analiza gospodarcza

Bezrobocie w gminie

Zdiagnozowano zmniejszającą się stopę bezrobocia w gminie. Jest to stan zgodny z odpowiedziami ankietowanych mieszkańców, którzy nie wskazali bezrobocia jako głównego problemu społecznego Gminy.

W aspekcie zmian dotyczących bezrobocia, podczas prac diagnostycznych wielokrotnie podkreślano, iż proces przemian gospodarczych może wiązać się ze wzrostem bezrobocia (konsekwencja wygaszania kopalń w których zatrudnienie znajdują mieszkańcy gminy). Problem transformacji górniczych został ujęty w Strategii rozwoju województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Gmina Wiry została wpisana do gmin w transformacji po górniczej (gminy z problemami społecznymi i przestrzennymi).

Warunki do rozwoju działalności gospodarczej

Ankietowani podczas prac diagnostycznych mieszkańcy gminy ocenili w większości (54% ankietowanych), iż warunki do prowadzenia działalności gospodarczej są dobre lub bardzo dobre.

Niestety gmina obecnie nie dysponuje terenami inwestycyjnymi przeznaczonymi do zbycia.

2.2.3 Analiza przestrzenna

Walory przyrodnicze

Pośród określonych w obowiązującej ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody form ochrony przyrody do chwili obecnej na terenie Gminy powołano jedynie pomnik przyrody — dąb szypułkowy o obwodzie 549 cm i wysokości 24, który rośnie na terenie lasu w pobliżu stawu śródleśnego pn. Stary Staw III. Pomnik utworzony został w 1963 roku.

Na terenie Gminy Wiry brak form obszarowych, którym celem ochrony byłyby obszary koncentracji rzadkich (w tym objętych ochroną) gatunków roślin i zwierząt, jak również brak propozycji i projektów takich form (poza propozycją utworzenie Pszczyńskiego Parku Krajobrazowego, ma on jednak tylko graniczyć z terenami przynależnymi administracyjnie do gminy Wiry).

Na terenie Gminy zgodnie z rejestrem form ochrony przyrody na terenie województwa śląskiego prowadzonego przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska z siedzibą w Katowicach nie zostały wyznaczone obszary chronionego krajobrazu.

W obrębie Gminy nie występują również obszary NATURA 2000.

Pomimo braku na terenie gminy obszarów cennych przyrodniczo (zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody form ochrony przyrody), obszar gminy posiada tereny zielone, które nadają gminie charakter turystyczno-rekreacyjny, są to m.in. lasy stanowiące 34,26 % całkowitej powierzchni gminy, jezioro Wicie, Stary Staw i staw Stępnik.

Tereny o wysokich walorach przyrodniczych położonych na terenie gminy i w jej sąsiedztwie zostały przedstawione na mapie nr 7.

W celu ochrony środowiska przyrodniczego gminy należy realizować zadania związane z usprawnianiem funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz systemu wodno-kanalizacyjnego.

Niezwykle pożądane są również działania edukacyjne tzw. edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.

Zdiagnozowano również potrzebę stworzenia atrakcyjnych terenów zielonych, które pełniłyby funkcje rekreacyjną.

Jakość przestrzeni publicznej

Obiekty sportowe i rekreacyjne

Gmina Wiry posiada stosunkowo dobrą bazę sportowo – rekreacyjną, jednakże ze względu na stale rosnącą liczbę mieszkańców (zwłaszcza młodych z dziećmi) wymaga ona rozbudowy.

W miejscowości Gostyń występują:

- obiekt sportowo – rekreacyjny przy ul. Rybnickiej 141a (za szkołą), na którym znajdują się: boisko trawiaste do gry w piłkę nożną, trzy boiska do gry w siatkówkę plażową, siłownia zewnętrzna (5 urządzeń), pumtrack, plac zabaw (1 urządzenie i 3 huśtawki) oraz budynek socjalno – gospodarczy,

- plac zabaw (5 urządzeń) i siłownia zewnętrzna (4 urządzenia) przy ul. Dębowej,

- plac zabaw przy szkole podstawowej (5 urządzeń).

W miejscowości Wiry zlokalizowane są następujące obiekty:

- obiekt sportowo – rekreacyjny im. Braci Góralczyków w Wyrach, przy ul. Markiela 46, na którym znajdują się boisko do gry w piłkę nożną, budynek zaplecza oraz Otwarta Strefa Aktywności (trzy urządzenia placu zabaw, siedem urządzeń siłowych i stół do gry w szachy/warcaby),

- plac zabaw i siłownia zewnętrzna przy ul. Wagonowej (przy jeziorze Wicie) – 5 urządzeń placu zabaw i 5 urządzeń siłowych, stacja naprawy rowerów, ławka solarowa – planuje się rozbudowę tego terenu m.in. o street basketball, street workout, miejsca biwakowe,

- plac zabaw przy ul. Głównej (przy budynku GOPS-u) – plac zamontowany przez Polską Grupę Górnictwa, składający się z 6 urządzeń,

- pełnowymiarowa sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Wyrach wraz z siłownią i „salką lustrzaną” do fitnessu wraz z obiektami zewnętrznymi: boiskiem wielofunkcyjnym, boiskiem do siatkówki, 60-metrową bieżnią i skocznią do skoku w dal oraz placem zabaw.

Remontu wymagają natomiast boiska sportowe przy Szkole Podstawowej w Gostyni.

Place zabaw w ogrodach przedszkolnych nie są ogólnodostępne.

Na terenie Gminy Wiry powstało 34,18 km tras rowerowych, 6 wiat oraz jedno miejsce postojowe. Niestety oznakowanie tras jest stale niszczone – tabliczki są systematycznie zamazywane sprayem, lub urywane.

Przestrzeń publiczna

Stan przestrzeni publicznych w gminie ocenia się jako dobry, gmina prowadzi starania związane z modernizacją budynków gminnych oraz na bieżąco realizowane są prace związane z estetyzacją ogólnodostępnych przestrzeni publicznych. Podczas prac diagnostycznych pojawiły się głosy mieszkańców o niewystarczającym oświetleniu ulic i przestrzeni publicznych. Zdiagnozowano również potrzebę modernizacji wiat przystankowych.

Walory kulturowe

Na terenie Gminy znajdują się obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lista obiektów wpisanych do GEZ stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia Wójta Gminy Wiry nr 264/2001 z dnia 21 stycznia 2021 roku.

Na terenie gminy występują również zabytki wpisane do rejestru Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to: schron bojowy w Wyrach zlokalizowany w rejonie ulicy Pszczyńskiej, schron bojowy „Sowiniec” w Gostyni przy ul. Tęczowej, polowy schron piechoty w rejonie Starej Piły w Gostyni oraz dwór przy ul. Głównej w Wyrach. Na mapie nr 6 przedstawiono obiekty wpisane do ww. rejestrów. Jednym z kluczowych wyzwań dla gminy jest zachowanie dobrego stanu jej obiektów zabytkowych. Z prac diagnostycznych prowadzonych na potrzeby strategii wyłonił się problem niezadawalającego stanu infrastruktury zabytkowej.

Jakość powietrza

Gmina Wiry znajduje się w wyznaczonej w ramach POP dla Województwa Śląskiego strefie śląskiej, w której **występują liczne przekroczenia substancji szkodliwych w powietrzu.**

Stan ten potwierdza roczna ocena jakości powietrza województwa śląskiego opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska za 2021 rok, w obrębie przedmiotowej strefy występowały przekroczenia dopuszczalnych norm ilości substancji szkodliwych takich jak PM10, PM2.5, B(a)P.

Na terenie Gminy Wyry, głównym lokalnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja z domów ogrzewanych indywidualnie przestarzałymi i mocno emisyjnymi źródłami ciepła oraz emisja liniowa z sektora transportowego (znacznie odczuwalna w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych Gminy).

Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku:

* sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,

*sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych spowodowanych działalnością gospodarczą człowieka oraz emisją zanieczyszczeń z komunikacji nasilającą się zwłaszcza w okresie letnim, z uwagi na tranzyt turystów drogą DW 928 w kierunku górskich miejscowości.

W celu przeciwdziałania złej jakości powietrza atmosferycznego władze gminne od lat prowadzą działania proekologiczne związane z termomodernizacją i montażem instalacji OZE w budynkach publicznych.

Do najważniejszych działań należą:

Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze budynków publicznych

Dodatkowo w ramach działania pn.: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym komunalnych, będących własnością Gminy wykonano następujące Inwestycje:

- Przebudowa i rozbudowa budynku gminnego przedszkola w Gostyni przy ul. Pszczyńskiej 366A wraz z termomodernizacją i zagospodarowaniem terenu

Podstawowe parametry inwestycji:

- powierzchnia użytkowa poddana termomodernizacji: 1185,99 m. kw.
- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych: 71,5524 tony CO₂
- liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej OZE: 1 szt.
- liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej OZE: 1 szt.
- ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej: 7,7682MWh/rok
- ilość zaoszczędzonej energii cieplnej: 815,01 GJ/rok
- zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu: 948,90 GJ/rok
- produkcja energii cieplnej z wybudowanej instalacji wykorzystującej OZE: 29,46 MWht/rok
- produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystującej OZE: 17,18 MWhe/rok
- zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej: 356177,00 kWh/rok
- **Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym komunalnych, będących własnością Gminy – Gostyń, ul. Pszczyńska 370**

Zadanie obejmowało:

- wykonanie kompletnej termomodernizacji budynku świetlicy środowiskowej i GOPS-u, zlokalizowanego przy ul. Pszczyńskiej 370, wraz z wymianą instalacji C.O.
- montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku o mocy 1,92 kW.
- **Modernizacja energetyczna budynku Domu Kultury w Gostyni. Etap I**

Zadanie obejmowało:

- wymianę pokrycia dachowego wraz z dociepleniem stropodachu, wymiana instalacji c. o. i c. w. u. wraz z wymianą źródła ciepła

- montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy 22,4 kW

Wzrost efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego

- Modernizacja oświetlenia ulicznego

W ramach działania (za wyjątkiem bieżących wymian opraw oświetleniowych) na terenie gminy Wiry zainstalowano 13 lamp hybrydowych LED (5 szt. Podwójne, 8 szt. Pojedyncze)

Efekt ekologiczny

- produkcja energii cieplnej [GJ/rok]: nie dotyczy
- produkcja energii elektrycznej [MWh/rok]: 1,7
- zużycie energii do procesu wytworzenia: 0
- produkcja energii netto [MWh/rok]: 1,7
- wskaźnik jednostkowej emisyjności CO₂ [MgCO₂/MWh] 0,812
- redukcja lub uniknięcie emisji CO₂ [Mg/rok] 1,4

Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE

- Montaż odnawialnych źródeł energii na obiektach publicznych

W ramach działania wykonano:

1. Budynek przy ul. Pszczyńskiej 370 w Gostyni – instalacja fotowoltaiczna moc: 1,92kW, odbiór: 23.12.2019 r.

2. Budynek Domu kultury przy ul. Pszczyńskiej 366 w Gostyni - instalacja fotowoltaiczna moc: 22,4 kW, odbiór: 21.12.2020 r.

3. Budynek gminnego przedszkola w Gostyni przy ul. Pszczyńskiej 366A – instalacja fotowoltaiczna moc: 18,56 kW; odbiór: 27.11.2020 r.

- Rozwój rozproszonych źródeł energii - mikro instalacje

W ramach działania zamontowano w zabudowaniach zlokalizowanych na terenie gminy Wiry 73 mikroinstalacje fotowoltaiczne (o mocy dla poszczególnych instalacji 3; 4; 5 kW) o łącznej mocy 314 kWp.

- Rozwój rozproszonych źródeł energii - kolektory słoneczne

W ramach działania zamontowano w zabudowaniach zlokalizowanych na terenie gminy Wiry 12 mikroinstalacji solarnych.

Gmina w ramach dotacji celowych wspiera również działania proekologiczne dedykowane mieszkańcom (wymiana indywidualnych źródeł ciepła, montaż instalacji OZE).

Ze względu na nadal występującą złą jakość powietrza na terenie strefy śląskiej w obrębie której zlokalizowana jest gmina Wiry nadal należy prowadzić działania prośrodowiskowe związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynków oraz montażem OZE.

Drogi

Stan dróg gminnych oceniany jest jako niezadowalający. Większość dróg wymaga co najmniej wymiany nawierzchni. W 2022r. uchwałą nr XLVIII/412/2022 z dnia 22 grudnia 2022 Rada Gminy Wiry przyjęła Plan Rozwoju Sieci Drogowej w Gminie Wiry na lata 2022 – 2030.

Dostęp do infrastruktury technicznej

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej zdiagnozowano bardzo wysoki dostęp do sieci wodociągowej (97,2%) oraz kanalizacyjnej (74,7%). W 2023r. rozpoczęła się budowa ostatniego ok. 10 kilometrowego odcinka kanalizacji. W ramach inwestycji do sieci podłączonych zostanie ok. 190 budynków.

Zakończenie budowy sieci kanalizacyjnej będzie wiązało się z koniecznością rozbudowy oczyszczalni ścieków – konieczność wzrostu przepustowości oczyszczalni.

Na terenie Wyr działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który obsługuje wszystkich mieszkańców gminy. W związku ze zwiększającą się liczbą mieszkańców, a co za tym idzie zwiększoną liczbą odpadów i ograniczonymi możliwościami przerobowymi PSZOK- u w Wyrach, planowana jest budowa nowego PSZOK-u w Gostyni wraz z punktem wymiany rzeczy używanych.

Transport publiczny

Przez Gminę Wyr przebiega 5 linii autobusowych: 69, 157, 294, 594 i M12 obsługiwane przez Zarząd Transportu Metropolitalnego, którymi mieszkańcy mogą dojechać do Mikołowa, Łazisk Górnych, Kobióra, Tychów, Orzesza, Żor i Katowic.

Podczas prac diagnostycznych wyłonił się problem braku przystanku komunikacji kolejowej w gminie. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 169 Tychy-Orzesze Jaśkowice. Długość odcinka na terenie gminy wynosi 4,3 km.

5 listopada 2014r. Gmina Wyr, wspólnie z gminami: Tychy, Bieruń, Oświęcim, Orzesze i Łaziska Górne podpisała list intencyjny z PKP PLK w sprawie podjęcia działań zmierzających do realizacji przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia: Orzesze-Jaśkowice – Tychy – Baraniec – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim”.

W 2016r. podpisano porozumienie w tej sprawie, na podstawie którego PKP PLK przystąpiło do opracowania Studium Wykonalności inwestycji (przy partycypacji finansowej zainteresowanych gmin).

W 2021r. PKP PLK otrzymało dofinansowanie z EFRR (ok. 20 mln zł) na opracowanie dokumentacji projektowej. W ramach tejże dokumentacji, w Gminie Wyr zaplanowano budowę dwóch peronów – jednego w okolicach ul. Dworcowej oraz drugiego w okolicach ul. Pszczyńskiej (w rejonie terenów przemysłowych).

W listopadzie 2021r. PKP PLK Zakład Linii Kolejowych w Tarnowskich Górach, odbudował peron w Wyrach przy ul. Dworcowej/Puszkina. Zadanie zostało zrealizowane ze względu na planowane zamknięcie wiaduktu w Mikołowie i konieczność zorganizowania objazdów pociągów m.in. przez Wyr, w okresie od 27 kwietnia do 26 maja 2022r. Lokalizacja przystanków została przedstawiona na modelu funkcjonalno – przestrzennym strategii.

Z informacji uzyskanych z Kolei Śląskich (dane pozyskane przez UG w Wyrach) wynika, iż zainteresowanie mieszkańców korzystaniem z transportu kolejowego było bardzo duże, zwłaszcza w godzinach 7.00 – 9.00 i 16.00 – 18.00 dla pociągów relacji Tychy – Orzesze.

W dniach od 1 do 30 września 2022r. w Gminie Wyr prowadzone były konsultacje społeczne dotyczące zainteresowania mieszkańców Gminy Wyr uruchomieniem połączeń kolejowych na trasie Orzesze - Jaśkowice – Tychy (linia kolejowa 169). Mieszkańcy oddali 303 ważne głosy z czego 292 mieszkańców opowiedziało się za przywróceniem połączeń kolejowych. W tym samym czasie prowadzone były również konsultacje w Orzeszu i Łaziskach Górnych (ta sama ankieta). W Orzeszu, na 284 oddanych głosów, 274 mieszkańców opowiedziało się za uruchomieniem połączeń kolejowych, a w Łaziskach Górnych z 118 oddanych głosów, 115 było „za”.

Wyniki ankietyzacji obrazują jak bardzo mieszkańcy Gminy Wyr, jak i gmin ościennych oczekują sprawnego transportu kolejowego. Stąd też koniecznym jest dalsze „lobbowanie” na rzecz przywrócenia ruchu pasażerskiego w Gminie Wyr w takich instytucjach jak Urząd Marszałkowski, Koleje Śląskie czy Górnśląsko – Zagłębiowska Metropolia.

Mieszkańcy podczas prac diagnostycznych zwrócili również uwagę na brak bezpośredniego połączenia komunikacją publiczną gminy ze stolicą województwa śląskiego oraz innymi ośrodkami GZM.

Problem braku połączeń został rozwiązany, dnia 03.06.2023 r., kiedy została uruchomiona linia autobusowa M12 relacji Gostyń Drzymały - Katowice Sądowa.

2.3 Współpraca Gminy Wyr z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina Wyr współpracuje z licznymi społecznościami samorządowymi, są to m.in.:

- **Górnśląsko-Zagłębiowska Metropolia**

Górnśląsko-Zagłębiowska Metropolia zrzeszająca 41 gmin województwa śląskiego rozpoczęła działalność w 2017 r. Metropolia powstała na mocy dedykowanej jej ustawy, wskazującej zadania, do których realizacji została powołana:

- wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego,
- integracja oraz koordynowanie inwestycji związanych z transportem publicznym,
- kształtowanie ładu przestrzennego,
- współdziałanie w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich,
- promocji związku metropolitalnego i jego obszaru.

GZM, poprzez Zarząd Transportu Metropolitalnego, jest organizatorem komunikacji autobusowej na terenie gminy. Dzięki przynależności do GZM, dzieci i młodzież do 16 roku życia korzystają z bezpłatnego transportu publicznego.

Gmina Wiry otrzymuje również środki finansowe z Funduszu Odporności (do 2023r. Funduszu Solidarności) na realizację działań inwestycyjnych (w 2022r. były to środki na budowę kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Fr. Fityki w Gostyni oraz wykonanie utwardzeń terenu przy ul. Ks. Fr. Bojdoła oraz ul. Puszkińska w Wyrach).

Wójt Gminy jest Zastępcą Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Zgromadzenia GZM.

• **Śląski Związek Gmin i Powiatów**

Śląski Związek Gmin i Powiatów (w skrócie ŚZGiP) zrzesza 153 jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty). Związek działa na rzecz dobra publicznego w Województwie Śląskim poprzez wspieranie społeczności i samorządów lokalnych w drodze:

- integrowania na płaszczyźnie regionalnej śląskich gmin i powiatów,
- wspierania i promocji samorządności lokalnej,
- kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych i lobbingu samorządowego,
- wspierania inicjatyw na rzecz rozwoju gmin i powiatów,
- profesjonalnego szkolenia, doradztwa, wymiany doświadczeń i upowszechniania modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju lokalnego i zarządzania w gminach i powiatach.

• **Stowarzyszenie Wspierania Samorządności**

Gmina Wiry do Stowarzyszenia przystąpiła w 2007 roku. W skład Stowarzyszenia wchodzi gmina powiatu mikołowskiego i powiat mikołowski. Celem Stowarzyszenia jest prowadzenie doradztwa prawnego, ekonomicznego, finansowego, współpraca z zagranicznymi ośrodkami samorządowymi, prowadzenie działalności szkoleniowej, wspieranie Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

• **Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego**

Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (w skrócie ZSC) istnieje od 2013r. i jest statystycznie podzielony na 5 jednostek, tj.: podregion bytomski, podregion gliwicki, podregion katowicki, podregion sosnowiecki, podregion tyski. Gmina Wiry należy do podregionu tyskiego.

Związek został powołany w celu m.in. efektywnego wykorzystania środków finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach ZIT- Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W 2021r. rozpoczęły się prace nad nową Strategią ZGiPSC, zakończenie w kwietniu 2023r. przyjęciem Strategii przez Walne Zgromadzenie ZGiPSC. W Strategii przewidziano zadania zaplanowane do realizacji w nowym okresie programowania tj. 2021 – 2027. Członkowie Związku mają możliwość dokształcania się, poprzez udział w bezpłatnych szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

• **Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska”**

Gmina Wiry jest członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska” (w skrócie LGD Ziemia Pszczyńska) od marca 2015 roku. Lokalna Grupa Działania Ziemia Pszczyńska jest stowarzyszeniem, które łączy podmioty gospodarcze, samorządy, organizacje pozarządowe oraz osoby fizyczne we wspólnym działaniu na rzecz rozwoju lokalnego, przede wszystkim wykorzystując środki dostępne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a obecnie na lata 2021 – 2027. W ramach działania LGD organizowane są konkursy, granty, akcje edukacyjne wspierające zarówno osoby prywatne, grupy nieformalne, przedsiębiorców jak i jednostki samorządu terytorialnego.

Gmina Wiry, dzięki przynależności do LGD „Ziemia Pszczyńska”, uzyskała dofinansowanie i wybudowała place zabaw i siłownie zewnętrzne przy ul. Wagonowej w Wyrach i ul. Dębowej w Gostyni oraz Otwartą Strefę Aktywności przy ul. Markiela w Wyrach. W 2023r. został złożony wniosek o dofinansowanie budowy boiska do gry w streetball w Wyrach w rejonie Jeziora Wicie.

Osoby fizyczne, które chcą rozpocząć działalność gospodarczą oraz przedsiębiorcy planujący rozwinąć swoją firmę coraz częściej składają wnioski o dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, za pośrednictwem LGD „Ziemia Pszczyńska”.

Przedstawiciel Gminy Wiry pełni funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Stowarzyszenia.

3 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

3.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT to podstawowe narzędzie analizy strategicznej, służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju i potencjału badanego obszaru.

W celu identyfikacji obszarów problemowych, szans i zagrożeń w wymiarze społeczno –przestrzenno - gospodarczym jednostki, wykorzystano dane pozyskane w trakcie opracowywania diagnozy, (której streszczenie zostało przedstawione w poprzednim rozdziale strategii).

Podczas prac diagnostycznych przeprowadzono spotkanie warsztatowe w którym udział wzięli mieszkańcy Gminy, radni, przedstawiciele Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek budżetowych.

Podczas warsztatów przeprowadzono prace związane z opracowaniem analizy SWOT.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT będącą punktem wyjścia dla zidentyfikowania celów strategicznych strategii oraz przypisanych im celów operacyjnych. Poniższa analiza jest wynikiową prac diagnostycznych przeprowadzonych dla potrzeb przedmiotowej strategii.

Tabela 1 Analiza SWOT – aspekt społeczny

Aspekt społeczny	
Mocne Strony	Słabe Strony
1.Korzystne trendy demograficzne występujące na terenie gminy. 2. Liczne formy aktywności społecznej i kulturowej mieszkańców gminy. 3. Łatwy dostęp do punktów usług publicznych – w każdej miejscowości jest OSP, przychodnia, szkoła, przedszkole. 4. Silne poczucie przynależności społecznej mieszkańców gminy. 5. Dobrze rozwinięte relacje społeczne/sąsiedzkie.	1.Ze względu na ciągły wzrost liczby mieszkańców, niewystarczająca liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci. 2. Niewystarczająca oferta spędzenia wolnego czasu dla młodzieży. 3. Wyraźny podział społeczny gminy na dwie miejscowości Wyry oraz Gostyń. 4. Brak specjalistycznych usług medycznych.
Szanse	Zagrożenia
1. Tworzenie miejsc integracji społecznej (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i podziałowi gminy na dwie miejscowości). 2. Tworzenie dodatkowych miejsc w placówkach wychowawczych i szkołach – odpowiedź na trend wzrostu liczby mieszkańców gminy.	1. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 2. Obniżająca się, jakość życia w gminie w związku z brakiem realizacji zadań społecznych (pogarszającą się, jakością środowiska naturalnego, degradacją przestrzeni publicznych itp.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Tabela 2 Analiza SWOT – aspekt gospodarczy

Aspekt gospodarczy	
Mocne Strony	Słabe Strony
1. Zmniejszająca się stopa bezrobocia na terenie gminy. 2. Przynależność gminy do ZSC – możliwość korzystania ze środków zewnętrznych dedykowanych dla instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. 3. Członkostwo gminy w LGD Ziemi Pszczyńskiej.	1. Brak gminnych terenów inwestycyjnych, generujących rozwój przedsiębiorstw. 2. Brak dywersyfikacji ofert zatrudnienia dla osób młodych. 3. Gmina wpisana do listy gmin dla których wyznaczono OSI – gminy w transformacji po górniczej (społecznej i przestrzennej).
Szanse	Zagrożenia
1.Wzrost popytu na usługi turystyczne (np. agroturystykę) generujący nowe formy aktywności gospodarczej mieszkańców. 2. Napływ środków pozabudżetowych na rozwój przedsiębiorczości.	1. Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej decydujące o zamykaniu lokalnych firm. 2. Ryzyko wzrostu bezrobocia na terenie gminy – wygaszanie kopalń w gminach ościennych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

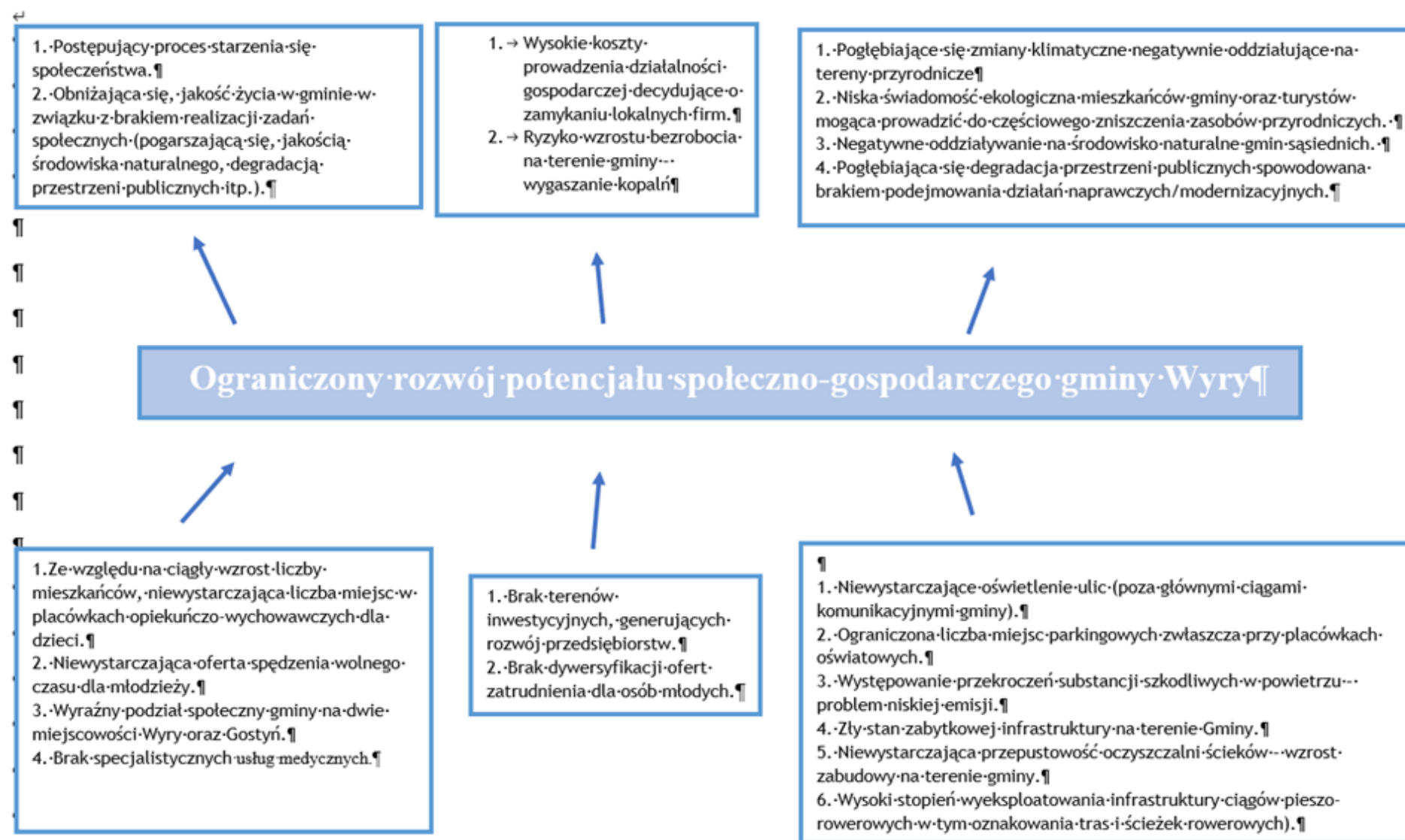
Tabela 3 Analiza SWOT – aspekt przestrzenny

Aspekt przestrzenny	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy. 2. Występowanie instalacji bazujących na OZE (dotyczy zarówno budynków publicznych jak i indywidualnej zabudowy mieszkaniowej). 3. Gazyfikacja części terenów gminy. 4. Wysoki udział terenów zielonych na terenie gminy (lesistość na poziomie 34,26%) oraz zbiorników wodnych tj.: Jezioro Wicie, Stary Staw, staw Stępnik. 5. Zabytkowa infrastruktura występująca na terenie Gminy. 6. Uruchomienie linii autobusowej M12 łączącej gminę ze stolicą województwa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające oświetlenie ulic (poza głównymi ciągami komunikacyjnymi gminy). 2. Ograniczona liczba miejsc parkingowych zwłaszcza przy placówkach oświatowych. 3. Występowanie przekroczeń substancji szkodliwych w powietrzu – problem niskiej emisji. 4. Zły stan zabytkowej infrastruktury na terenie Gminy. 5. Niewystarczająca przepustowość oczyszczalni ścieków – wzrost zabudowy na terenie gminy. 6. Wysoki stopień wyeksploatowania infrastruktury ciągów pieszo-rowerowych w tym oznakowania tras i ścieżek rowerowych.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez jej dalsze atrakcyjne zagospodarowanie. 2. Poprawa jakości środowiska naturalnego za sprawą rozbudowy sieci kanalizacyjnej) oraz rozbudowa instalacji OZE.[#] 3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie konieczności ochrony przyrody. 4. Realizacja zamierzeń inwestycyjnych wpływających na adaptację jednostki do postępujących zmian klimatycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogłębiające się zmiany klimatyczne negatywnie oddziałujące na tereny przyrodnicze. 2. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy oraz turystów mogąca prowadzić do częściowego zniszczenia zasobów przyrodniczych. 3. Negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne gmin sąsiednich. 4. Pogłębiająca się degradacja przestrzeni publicznych spowodowana brakiem podejmowania działań naprawczych/modernizacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Przedstawiona wyżej analiza SWOT stanowiła punkt wyjścia do zdefiniowania drzewa problemów, które z kolei pozwoli na zdefiniowanie celów rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku.

Rysunek 2 Drzewo problemów

Źródło: Opracowanie własne

3.2 Wizja oraz cele rozwoju gminy Wiry do roku 2030

Wizja jest opisem pożądanego wizerunku jednostki w odległej, lecz wyraźnie zdefiniowanej przyszłości docelowo w roku 2030. Zakłada się przy tym, że realizacja wizji możliwa będzie przy zaistnieniu wszystkich korzystnych uwarunkowań do jej realizacji (zagrożenia zdiagnozowane w analizie SWOT nie wystąpią, a zdefiniowane szanse zostaną wykorzystane).

Wizja rozwoju Gminy Wiry w 2030 przedstawia się następująco:

Gmina Wiry:

- to miejsce atrakcyjne do zamieszkania, wrażliwe społecznie, niwelujące różnice i dysproporcje społeczne mieszkańców,
- to jednostka dbająca o swoje zasoby środowiskowe, promująca postawy proekologiczne,
- jest obszarem sprzyjającym tworzeniu i rozwijaniu aktywności gospodarczych,
- stale podnosi jakość i dostępność swojej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej.

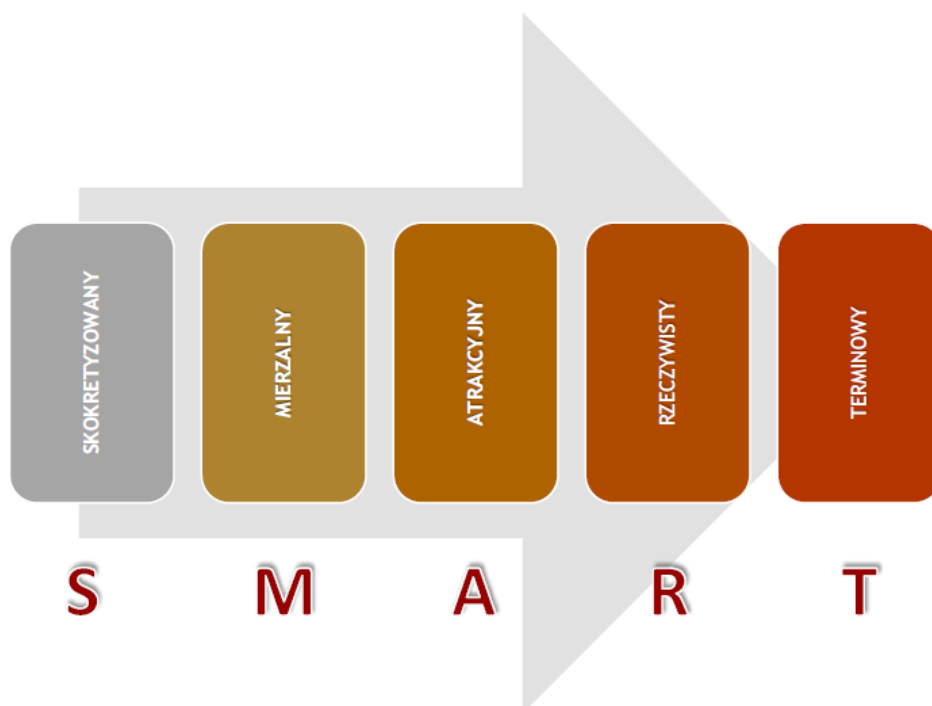
Zdefiniowana wyżej wizja będzie możliwa do osiągnięcia dzięki realizacji wyznaczonych celów strategicznych o długim horyzoncie czasowym oraz przypisanych im celów operacyjnych.

Cele sformułowano w odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy, opisanych w powyższych analizach SWOT.

Każdy cel w strategii określony został w sposób SMART (ang. – mądry):

- **SPECIFIC** – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- **MEASURABLE** – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- **ATTAINABLE** – atrakcyjny, osiągalny, możliwy do zrealizowania,
- **REALISTIC** – realistyczny przy istniejących zasobach,
- **TIME-BOUNDED** – zdefiniowany, określony w czasie.

Rysunek 3 Cele wyznaczone metodą SMART

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania wyznaczono następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny I

Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego

Cel strategiczny II

Gmina Wiry o wysokiej jakości przestrzeni publicznej

Cel strategiczny III

Gmina Wiry szanująca środowisko naturalne

Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne obejmujące obszar społeczny, przestrzenny i gospodarczy.

<p align="center">Cel strategiczny I</p> <p align="center">Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego</p>	
<p>Cele ogólne I:</p> <p>C.I.1. Zwiększenie potencjału kapitału społecznego</p> <p>C.I.2. Rozwój infrastruktury społecznej</p> <p>C.I.3. Wspieranie dzieci i młodzieży w ich rozwoju</p> <p>C.I.4. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych</p> <p>C.I.5. Wzmocnienie sektora MŚP</p> <p>C.I.6. Poprawa dostępności komunikacyjnej w gminie.</p> <p>C.I.7. Rozwój cyfryzacji</p>	
<p align="center">Cel strategiczny II</p> <p align="center">Gmina Wiry o wysokiej jakości przestrzeni publicznej</p>	
<p>Cele ogólne II:</p> <p>C.II.1. Realizacja inwestycji zwiększających estetykę i funkcjonalność przestrzeni gminy.</p> <p>C.II.2. Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej</p> <p>C.II.3. Podejmowanie działań związanych z bezpieczną przestrzenią publiczną</p> <p>C.II.4. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.</p>	
<p align="center">Cel strategiczny III</p> <p align="center">Gmina Wiry szanująca środowisko naturalne</p>	
<p>Cele ogólne III:</p> <p>C.III.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wód</p> <p>C.III.2. Przeciwdziałanie degradacji zasobów przyrodniczych w gminie.</p> <p>C.III.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców.</p>	

Realizacja każdego z celów ogólnych możliwa będzie za sprawą konsekwentnej realizacji konkretnych kierunków działań, które wdrażane będą z kolei poprzez działania o charakterze inwestycyjnym, edukacyjnym oraz informacyjno-promocyjnym.

Rysunek 4 Wzajemne oddziaływanie wizji, celów i kierunków działań

Źródło: Opracowanie własne

4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategii

Zidentyfikowane kierunki działań stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy zgłaszane podczas badania ankietowego mieszkańców Gminy Wiry oraz w trakcie spotkań z przedstawicielami samorządu gminnego jak i podczas prac warsztatowych realizowanych na etapie opracowania diagnozy.

Działania zostały przypisane odpowiednim celom społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Nie mniej jednak pomimo przyjętego przyporządkowania, należy wskazać, iż niektóre z działań mają oddziaływanie szersze tzn. będą przyczyniać się jednocześnie do osiągnięcia kilku zdefiniowanych celów z różnych obszarów (zarówno społecznego i gospodarczego jak i przestrzennego), występujący efekt synergii (szerszego oddziaływania) pozwoli na szybsze i bardziej kompleksowe osiągnięcie zakładanego celu strategicznego i zdefiniowanej wizji rozwoju gminy.

Tabela 4 Kierunki działań przypisane zidentyfikowanym celom strategii

Cel strategiczny I Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego		Cel strategiczny II Gmina Wiry o wysokiej jakości przestrzeni publicznej		Cel strategiczny III Gmina Wiry szanująca środowisko naturalne	
Cele ogólne I	Kierunek działań	Cele ogólne II	Kierunek działań	Cele Ogólne III	Kierunek działań
C.I.1. Zwiększenie potencjału kapitału społecznego	K.C.I.1.1. Wdrażanie i promowanie narzędzi aktywujących mieszkańców K.C.I.1.2. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych działających na terenie gminy K.C.I.1.3. Rozwój usług publicznych i rynkowych wspierających funkcjonowanie rodziny K.C.I.1.4. Wspieranie działań mających na celu integrację międzypokoleniową K.C.I.1.5. Działania na rzecz kształcenia przez całe życie w tym wspieranie seniorów w działaniach przedsiębiorczych K.C.I.1.6. Zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami	C.II.1. Realizacja inwestycji zwiększających estetykę i funkcjonalność przestrzeni gminy	K.C.II.1.1. Inwestycje w zakresie zielono – niebieskiej infrastruktury K.C.II.1.2. Modernizacja oraz przebudowa przestrzeni publicznych sprzyjających funkcjom wypoczynkowym, komunikacyjnym K.C.II.1.3. Działania edukacyjne mieszkańców w zakresie ich wpływu na jakość przestrzeni gminnych K.C.II.1.4. Działania na rzecz małej infrastruktury służącej utrzymaniu czystości w gminie	C.III.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wód	K.C.III.1.1. Rozbudowa oczyszczalni ścieków K.C.III.1.2. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy K.C.III.1.3. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze prywatnym i publicznym K.C.III.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych

C.I.2 Rozwój infrastruktury społecznej	K.C.I.2.1. Budowa Centrum Usług Społecznych K.C.I.2.2. Modernizacja placówek oświatowych K.C.I.2.3. Budowa żłobka	C.II.2 Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej	K.C.II.2.1. Przebudowa i remonty dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą K.C.II.2.2. Budowa centrum przesiadkowego w rejonie ulicy Pszczyńskiej w Wyrach K.C.II.2.3. Budowa parkingów, zwłaszcza w rejonie szkół K.C.II.2.4. Renowacja wiat przystankowych	C.III.2. Przeciwdziałanie degradacji zasobów przyrodniczych w gminie.	K.C.III.2.1. Rozwiązania infrastrukturalne i organizacyjne w zakresie gospodarki odpadami K.C.III.2.2. Działania w zakresie gospodarki wodami opadowymi (np. odnowienie rowów melioracyjnych) K.C.III.2.3. Działania w zakresie gospodarki przeciwpowodziowej
C.I.3 Wspieranie dzieci i młodzieży w ich rozwoju	K.C.I.3.1. Poprawa jakości edukacji dzieci i młodzieży poprzez poszerzanie oferty edukacyjnej, doskonalenie kadr. K.C.I.3.2. Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z problemami, w tym zwiększanie dostępu do różnych form zajęć rozwijających, wydarzeń artystycznych, sportowych i innych. K.C.I.3.3. Wsparcie uczniów zdolnych poprzez organizację zajęć dodatkowych. K.C.I.3.4. Doposażenie szkół w pomoce zwiększające atrakcyjność zajęć. K.C.I.3.5. Działania wspierające w zakresie wyboru ścieżki zawodowej, rozwoju kompetencji przedsiębiorczych. K.C.I.3.6. Zwiększanie dostępności do opieki psychologicznej i psychiatrycznej dzieci i młodzieży.	C.II.3 Podejmowanie działań związanych z bezpieczną przestrzenią publiczną	K.C.II.3.1. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych (zwłaszcza w rejonie placówek oświatowych) przy współpracy z zarządcami dróg K.C.II.3.2. Dbłość o bieżące utrzymanie dróg zwiększające bezpieczeństwo użytkowników (systematyczne odmalowywanie pasów jezdni, przejść dla pieszych, montaż punktowych elementów odblaskowych, montaż liczników prędkości) K.C.II.3.3. Instalacja monitoringu w obrębie przestrzeni publicznych w gminie K.C.II.3.4. Rozbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyni K.C.II.3.5. Doposażenie OSP	C.III.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców.	K.C.III.3.1. Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo do działań edukacyjnych K.C.III.3.2. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ich wpływu na ochronę środowiska K.C.III.3.3. Porządkowanie zaśmieconych przestrzeni gminy z udziałem mieszkańców

C.I.4. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych	<p>K.C.I.4.1. Tworzenie miejsc integracji społecznej.</p> <p>K.C.I.4.2. Realizacja wydarzeń promujących gminę i dziedzictwo kulturowe mieszkańców</p> <p>K.C.I.4.3 Realizacja wydarzeń nawiązujących do sportowych tradycji gminy</p> <p>K.C.I.4.4. Modernizacja infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców</p>	C.II.4. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.	<p>K.C.II.4.1.Budowa ścieżki historyczno-dydaktycznej</p> <p>K.C.II.4.2.Poprawa jakości infrastruktury ścieżek i tras rowerowych (montaż nowych tablic informacyjno-edukacyjnych)</p> <p>K.C.II.4.3. Zagospodarowanie pod względem turystycznym terenu wokół jeziora Wicie.</p> <p>K.C.II.4.4. Promowanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo</p> <p>K.C.II.4.5. Budowa Ekoparku w sąsiedztwie rzeki Gostynki</p>		
C.I.5. Wzmocnienie sektora MŚP	<p>K.C.I.5.1.Działania wzmacniające atrakcyjność inwestycyjną gminy (tereny inwestycyjne)</p> <p>K.C.I.5.2. Wzmocnienie działań na rzecz edukacji przedsiębiorczej dla mieszkańców gminy</p> <p>K.C.I.5.3. Tworzenie dla osób przedsiębiorczych warunków do zakładania pierwszego biznesu</p> <p>K.C.I.5.4. Działania mające na celu łagodzenie skutków transformacji górniczej i energetycznej</p>				
C.I.6. Poprawa dostępności komunikacyjnej w gminie.	<p>K.C.I.6.1. Monitorowanie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępności komunikacyjnych</p> <p>K.C.I.6.2. Wspieranie rozwoju transportu zbiorowego</p> <p>K.C.I.6.3. Działania na rzecz przywrócenia transportu kolejowego w gminie</p>				

C.I.7 Rozwój cyfryzacji	K.C.I.7.1. Cyfryzacja procesów back-office w administracji K.C.I.7.2. Działania zwiększające cyberbezpieczeństwo K.C.I.7.3. Wprowadzenie rozwiązań smart city K.C.I.7.4. Rozwój e-usług publicznych K.C.I.7.5. Szkolenia kadr				
-------------------------	---	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z UG Wry

5 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Kolejnym etapem prac nad strategią jest określenie rezultatów planowanych działań. Stopień osiągnięcia przedstawionych w poprzednim rozdziale kierunków działań przypisanych do poszczególnych celów ogólnych definiować będą wskaźniki przedstawione w poniższych zestawieniach tabelarycznych.

Rokiem docelowym osiągnięcia niżej przedstawionych wskaźników będzie rok 2030.

Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego I

Cel strategiczny I Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.I.1. Zwiększenie potencjału kapitału społecznego	Liczba wspartych działań integrujących mieszkańców gminy (szt.). Liczba wdrożonych usług publicznych i rynkowych wspierających funkcjonowanie rodziny (szt.). Liczba wspartych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy (szt.). Liczba wdrożonych narzędzi aktywizujących mieszkańców (szt.). Liczba wdrożonych udogodnień dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami (szt.).
C.I.2. Rozwój infrastruktury społecznej	Liczba wybudowanych Centrów Usług Społecznych (szt.). Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych. (szt.). Liczba wybudowanych placówek opiekuńczo -wychowawczych. (szt.).
C.I.3. Wsparcie dzieci i młodzieży w ich rozwoju	Zwiększenie oferty edukacyjnej, sportowej i artystycznej dedykowanej dzieciom i młodzieży gminnej (liczba godzin/liczba zorganizowanych spotkań, zajęć). Liczba doposażonych w pomoce dydaktyczne placówek oświatowych (szt.). Liczba wdrożonych działań w zakresie doradztwa zawodowego (szt.). Zwiększenie dostępności do opieki psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (liczba godzin/liczba osób, które skorzystały z opieki).
C.I.4. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych	Liczba utworzonych miejsc integracji społecznej (szt.). Liczba wdrożonych działań promujących gminę oraz dziedzictwo kulturowe mieszkańców (szt.). Liczba zmodernizowanej infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji (szt.). Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych na terenie gminy (szt.).
C.I.5. Wzmocnienie sektora MŚP	Liczba wdrożonych działań promujących atrakcyjność inwestycyjną gminy (szt.). Liczba przeprowadzonych szkoleń dedykowanych przedsiębiorcom gminnym (szt.).
C.I.6. Poprawa dostępności komunikacyjnej w gminie	Liczba wybudowanych przejść dla pieszych (szt.). Liczba wybudowanych przystanków kolejowych (szt.). Liczba uruchomionych linii transportu zbiorowego łączących gminę z innymi miastami GZM (szt.).
C.I.7. Rozwój cyfryzacji	Liczba szkoleń przeprowadzonych dla pracowników administracji publicznej (szt.). Liczba wdrożonych rozwiązań w zakresie smart city (szt.). Liczba wdrożonych nowych systemów i procesów w administracji publicznej (szt.).

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z UG Wiry

Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego II

Cel strategiczny II Gmina Wiry o wysokiej jakości przestrzeni publicznej	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.II.1. Realizacja inwestycji zwiększających estetykę i funkcjonalność przestrzeni gminy	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury (szt.). Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych sprzyjających funkcjom wypoczynkowym, komunikacyjnym (szt.). Liczba wdrożonych działań edukacyjnych w zakresie dobrych praktyk przyczyniających się do utrzymania wysokiej jakości przestrzeni publicznych (szt.). Liczba wdrożonych działań na rzecz małej architektury służącej utrzymaniu czystości w gminie (szt.).
C.II.2. Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej	Długość przebudowanych/ zmodernizowanych dróg gminnych (km). Liczba wybudowanych centrów przesiadkowych (szt.). Liczba wybudowanej infrastruktury towarzyszącej (parkingów) (szt.).

	Liczba zmodernizowanych wiat przystankowych (szt.).
C.II.3. Podejmowanie działań związanych z bezpieczną przestrzenią publiczną.	Liczba wybudowanych bezpiecznych przejść dla pieszych oraz innych elementów poprawiających bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego (szt.). Liczba wybudowanych elementów monitoringu gminnego (szt.). Liczba zmodernizowanych budynków OSP (szt.). Liczba doposażonych OSP (szt.).
C.II.4. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.	Długość wybudowanej ścieżki historyczno-dydaktycznej (km). Liczba zamontowanych nowych tablic informacyjno - edukacyjnych w obrębie istniejących ścieżek i tras rowerowych (szt.). Liczba wdrożonych działań wpływających na uatrakcyjnienie terenu wokół jeziora Wicie (szt.). Liczba kampanii promujących dziedzictwo przyrodnicze gminy (szt.). Wybudowanie Ekoparku w sąsiedztwie rzeki Gostynki (szt.).

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z UG Wiry

Tabela 7 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego III

Cel strategiczny III Gmina Wiry szanująca środowisko naturalne	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.III.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wód	Liczba zmodernizowanych/rozbudowanych oczyszczalni ścieków (szt.). Długość rozbudowanej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy (km). Liczba wybudowanych instalacji OZE na terenie gminy (sektor publiczny i prywatny) (szt.). Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków publicznych i prywatnych (szt.).
C.III.2. Przeciwdziałanie degradacji zasobów przyrodniczych w gminie.	Liczba wdrożonych działań w zakresie poprawy działania systemu gospodarki odpadami (szt.). Liczba wdrożonych działań w zakresie gospodarki wodami opadowymi (szt.). Liczba wdrożonych działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego (szt.).
C.III.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców.	Liczba przeprowadzonych kampanii i akcji promocyjnych w zakresie stosowania dobrych praktyk w sektorze ochrony środowiska (szt.).

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z UG Wiry

6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, obrazuje strategiczne pomysły na rozwój Gminy Wyry zorientowane terytorialnie wynikające bezpośrednio z przeprowadzonej wcześniej diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej, zdefiniowanej wizji rozwoju gminy oraz wynikających z niej celów.

Model wskazuje (na podstawie zebranych danych) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem).

Bazą modelu jest przestrzeń, która jest dobrem i zasobem o strategicznym znaczeniu dla społeczności lokalnych.

Główne zadania modelu to:

- * obrazowanie kierunków rozwoju przestrzennego,
- * określenie i hierarchizowanie obszarów kluczowych dla rozwoju gminy (OSI),
- * definiowanie interesu publicznego (kształtowanie polityki rozwoju zgodnej z celami społeczno - ekonomicznymi, przeciwdziałanie kontrowersyjnym inwestycjom).

Podsumowując, model funkcjonalno-przestrzenny jest, zatem przedstawieniem powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania, które występują lub będą występować w granicach danego obszaru. Jest zatem elementem szerszego procesu planowania przestrzennego gminy.

6.1 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy

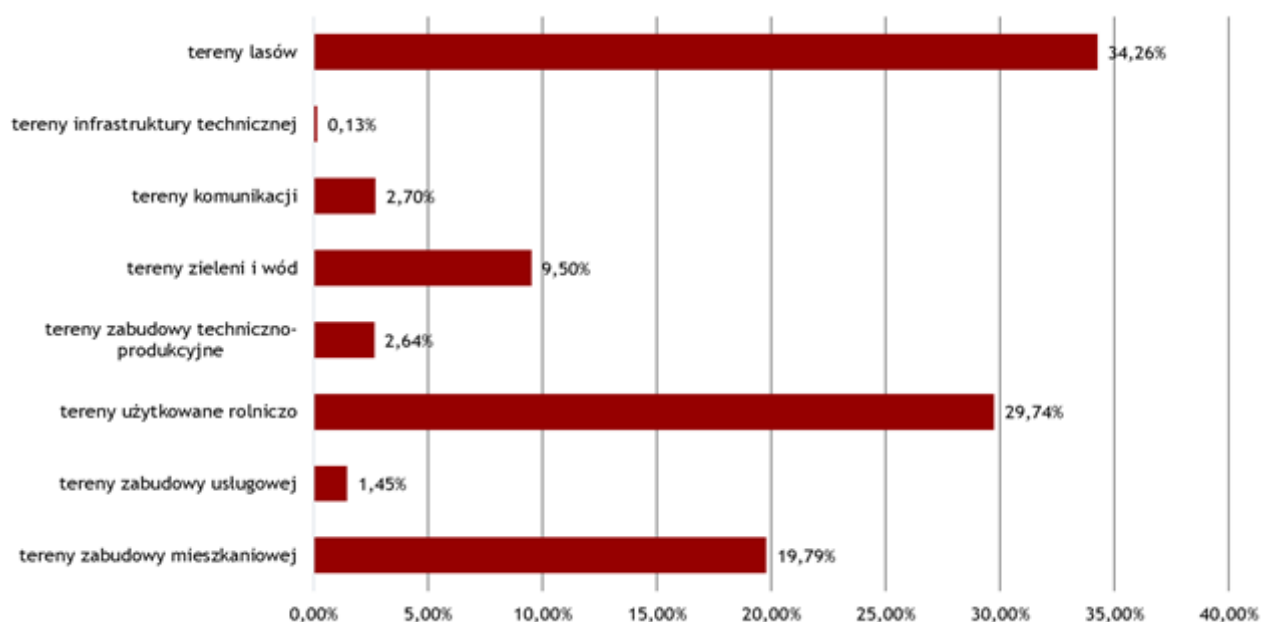
Gmina Wyry wyróżnia się na tle innych gmin powiatu mikołowskiego nietypowym wewnętrznym podziałem administracyjnym. Obejmuje ona bowiem dwie miejscowości oddzielone od siebie pasmem lasów: w części północnej Wyry i w części południowej Gostyń. Niestety ten podział widoczny jest nie tylko w kontekście administracyjnym, ale również społecznym.

Pod względem geograficznym gmina stanowi fragment Kotliny Oświęcimskiej, rozciągającej się równoleżnikowo wzdłuż doliny Wisły i Gostynki.

Gmina Wyry zajmuje powierzchnię 34,55 km², co stanowi 14,92% powierzchni powiatu mikołowskiego oraz 0,28% powierzchni województwa śląskiego.

Strukturę gruntów Gminy przedstawiono poniżej.

Tabela 8 Struktura gruntów gminnych

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o GUS/BDL

Przeprowadzona diagnoza społeczno- gospodarczo – przestrzenna wskazała, iż na terenie gminy trudno jednoznacznie określić kluczowe uwarunkowania stanowiące fundament rozwoju gminy.

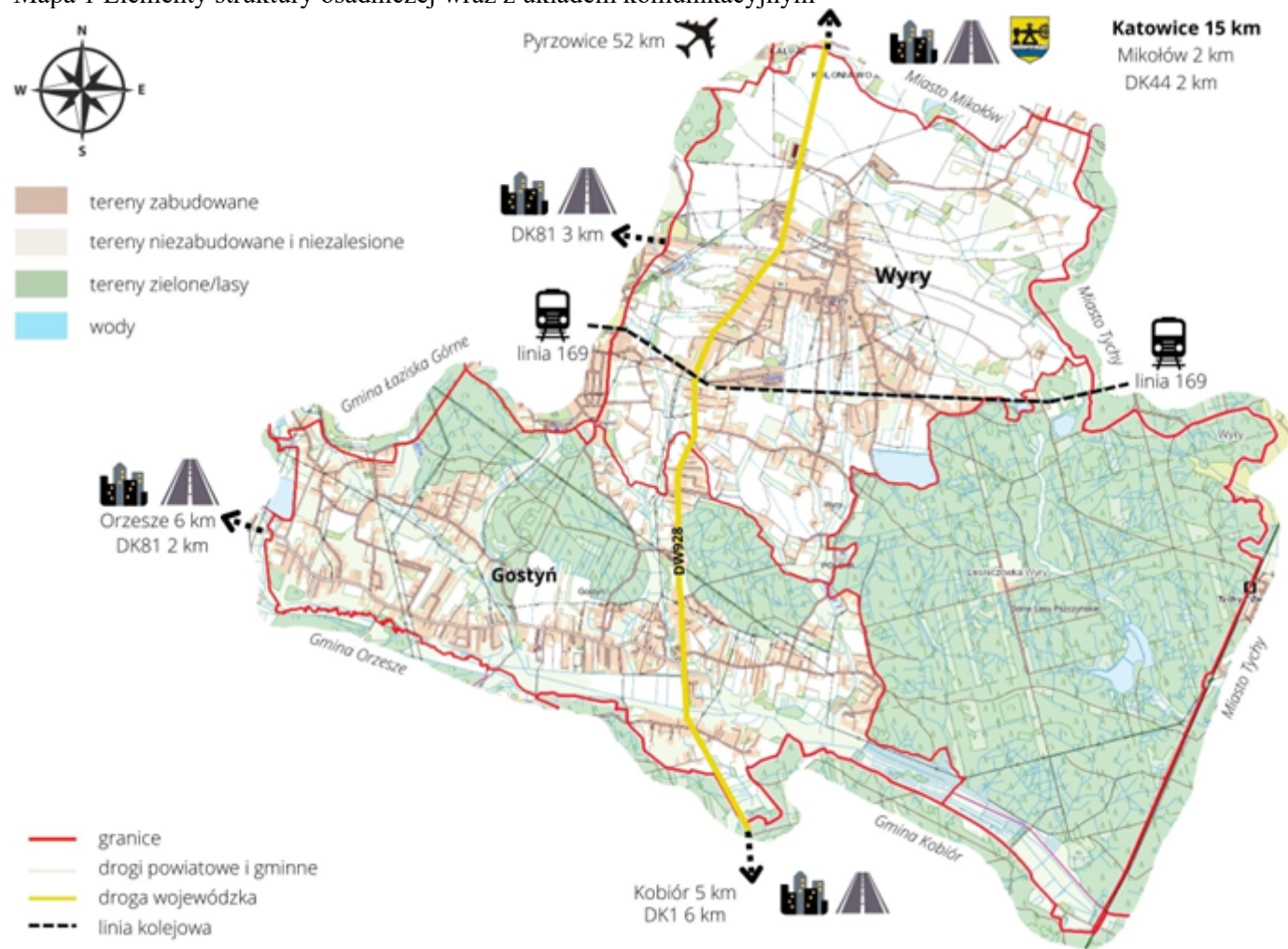
Gmina Wiry bowiem to gmina wiejska, atrakcyjnie skomunikowana, z dużym potencjałem terenów zielonych. Stąd gmina będzie starała się rozwijać w kierunku gminy o charakterze rekreacyjno-turystycznej.

W dalszej części tego rozdziału przedstawiono graficznie model przestrzenno - gospodarczy gminy, który opiera się w szczególności o:

- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju jednostki (np. obszary usługowe, obszary turystyki i wypoczynku, obszary produkcji rolniczej, obszary chronione, obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym),
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych.

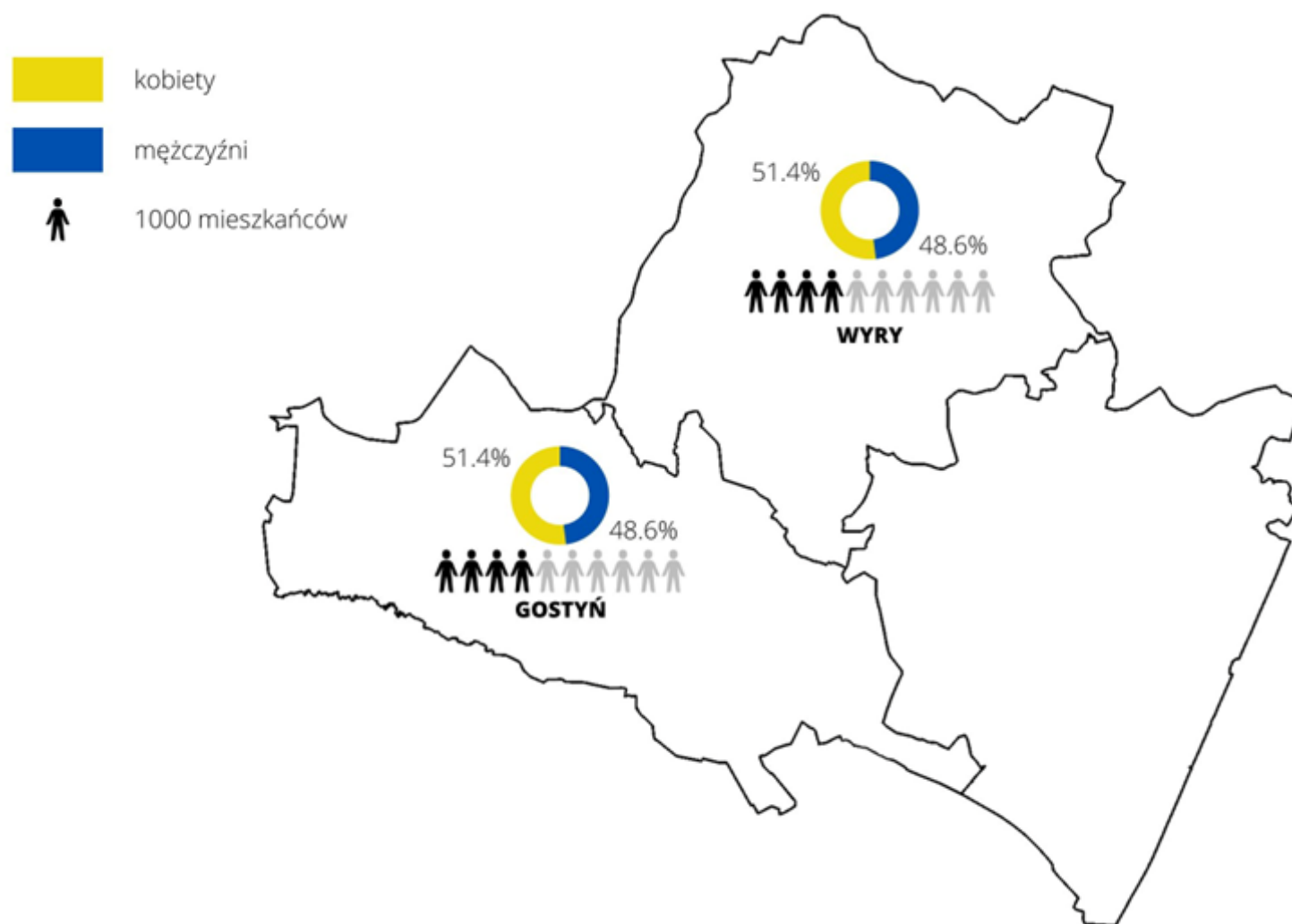

Mapa 1 Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym

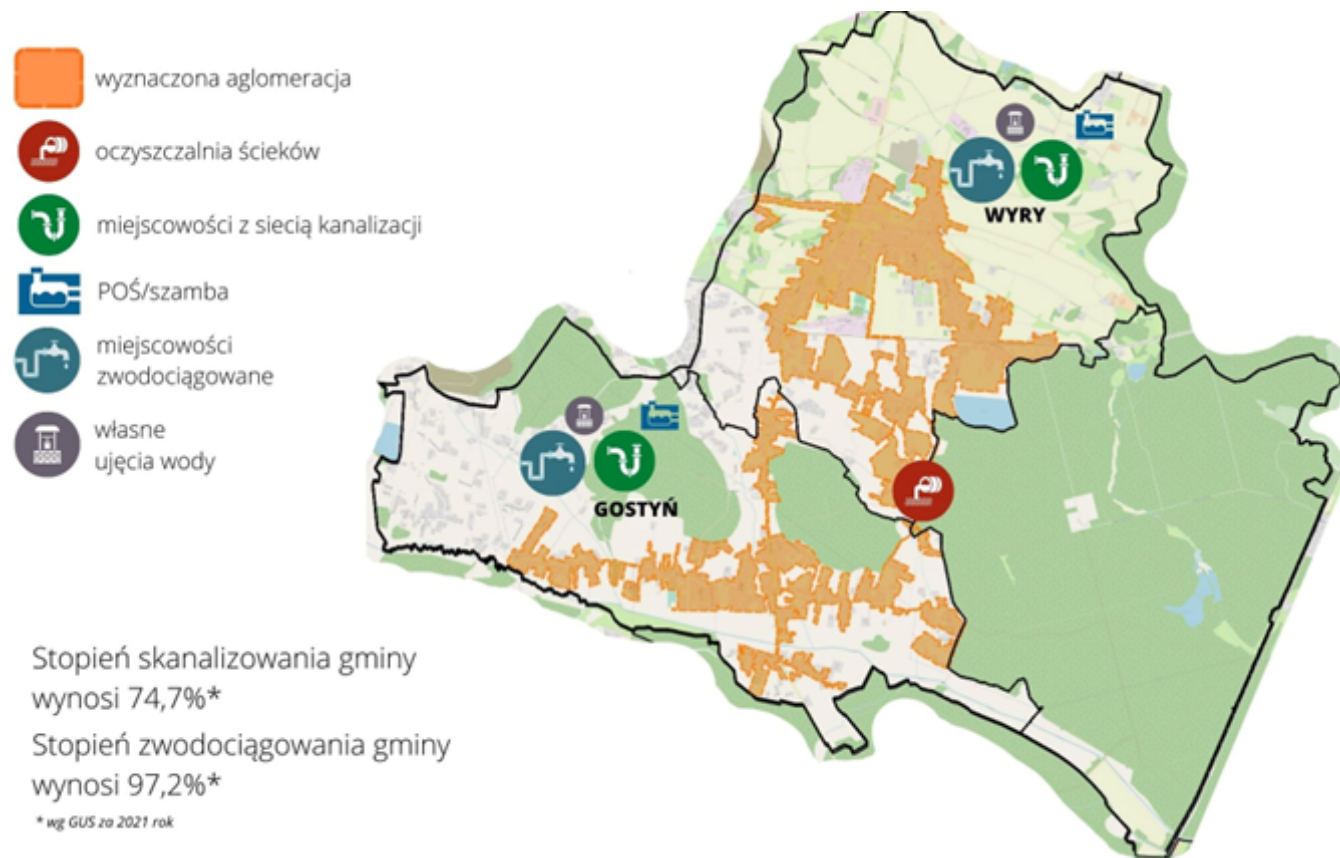
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Demografia – liczba mieszkańców wg obszarów ewidencyjnych

Źródło: Opracowanie własne

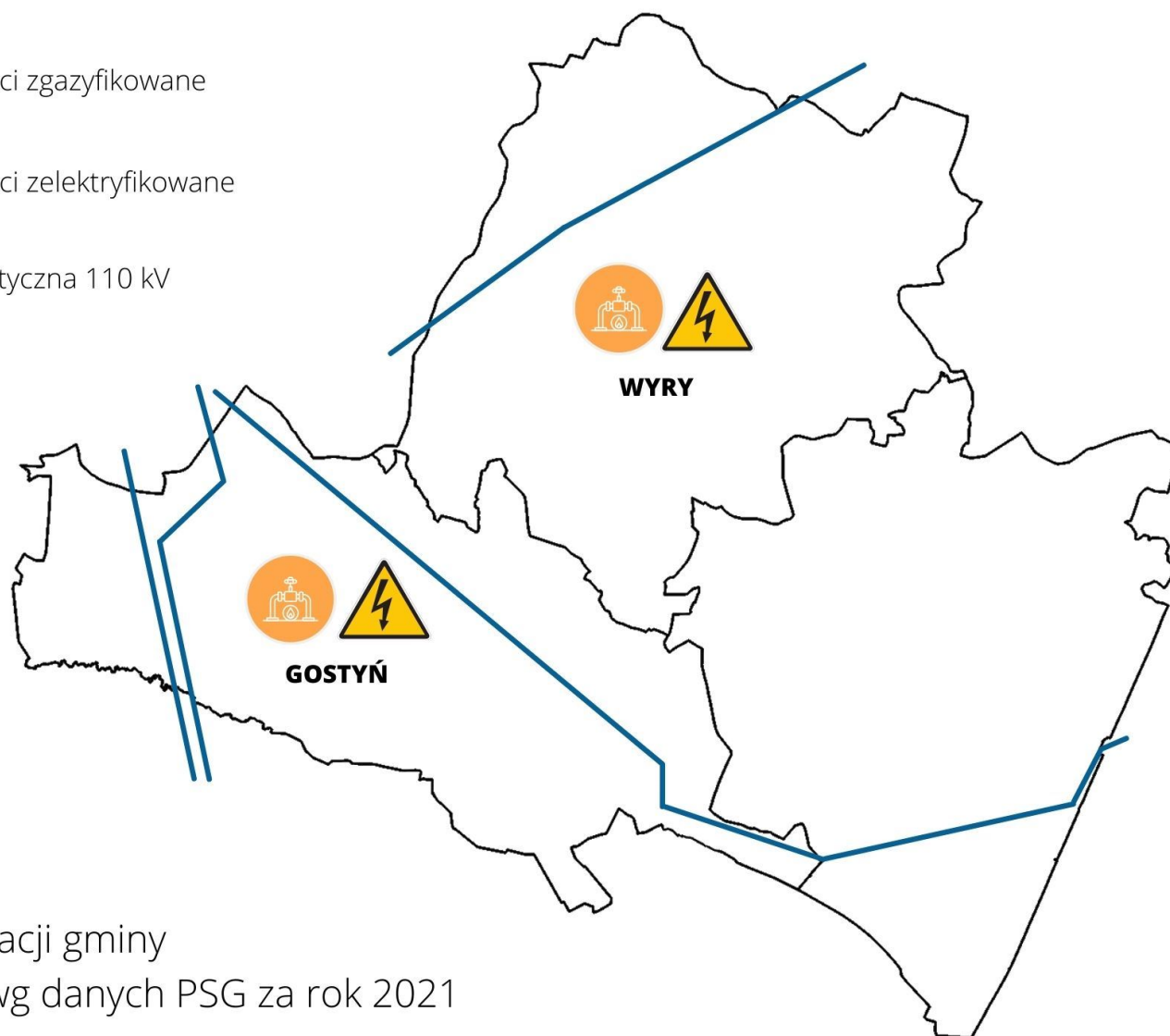
Mapa 3 Infrastruktura techniczna – wodno-kanalizacyjna

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 4 Infrastruktura techniczna – gaz i elektryczność

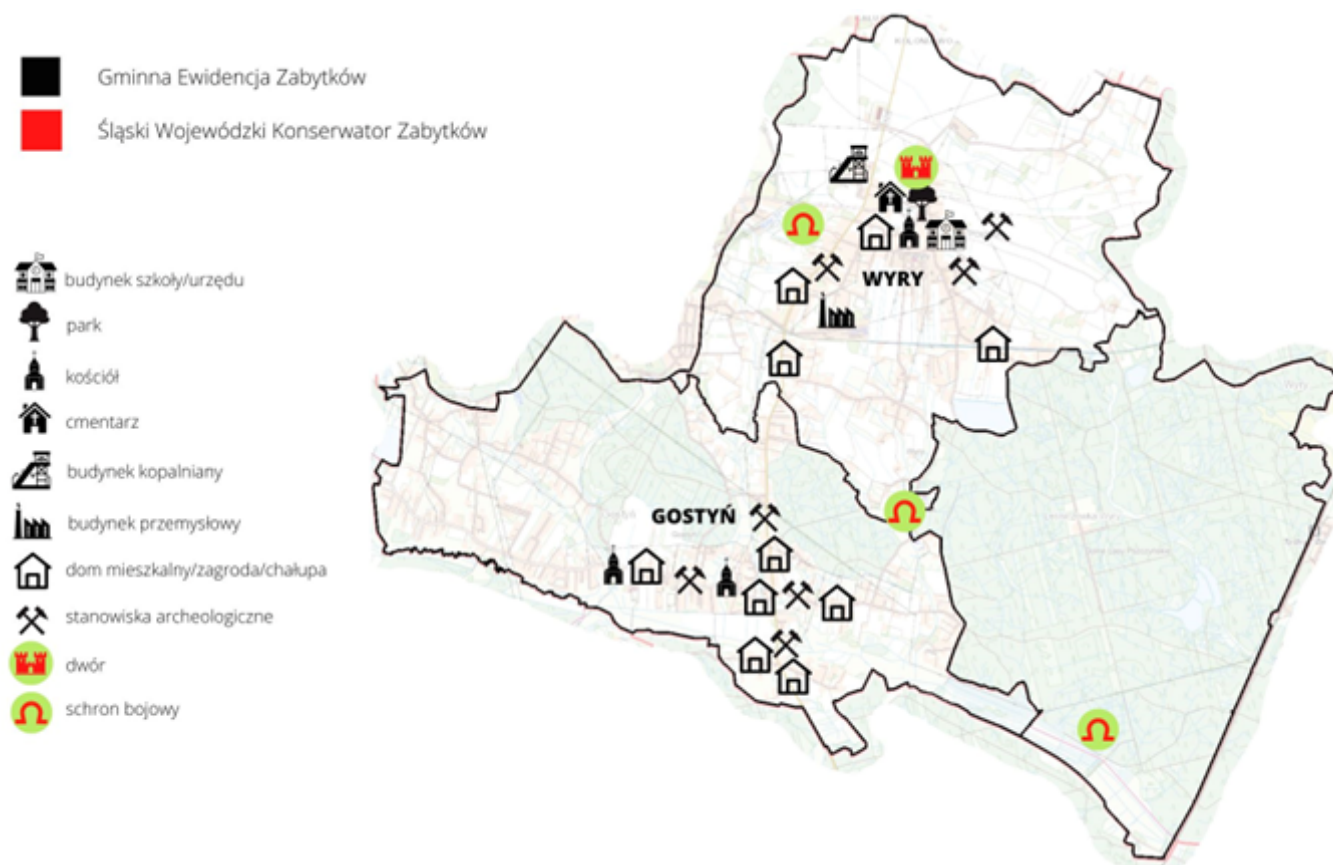
- miejscowości zgazyfikowane
- miejscowości zelektryfikowane
- sieć energetyczna 110 kV

Stopień gazyfikacji gminy
wynosi 51,9% wg danych PSG za rok 2021

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 5 Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 6 Obszary o wysokich walorach przyrodniczych na terenie gminy i w bezpośrednim jej sąsiedztwie

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 7 Obszary sportowo-rekreacyjno-turystyczne na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Zobrazowane na poniższej mapie warunki funkcjonalno-przestrzenne jednostki (przeznaczenie poszczególnych terenów) nie ulegną zmianie w wyniku realizacji kierunków działań zdefiniowanych w ramach strategii.

Obecna struktura przestrzenna gminy wykazuje się wyraźną koncentracją osadnictwa wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Zespoły wiejskie rozwijają się przeważnie w układach ulicowych, co przyczynia się do znacznego obudowywania dróg. Liczne stanowiska archeologiczne, zlokalizowane w różnych rejonach gminy, potwierdzają długą i nieprzerwaną ciągłość osadnictwa na omawianym obszarze.

W granicach gminy zachowały się, w różnym stopniu czytelności, ruralistyczne układy przestrzenne. W przestrzeni gminy dostrzec można także obiekty, które stanowią dziedzictwo kulturowe obszaru.

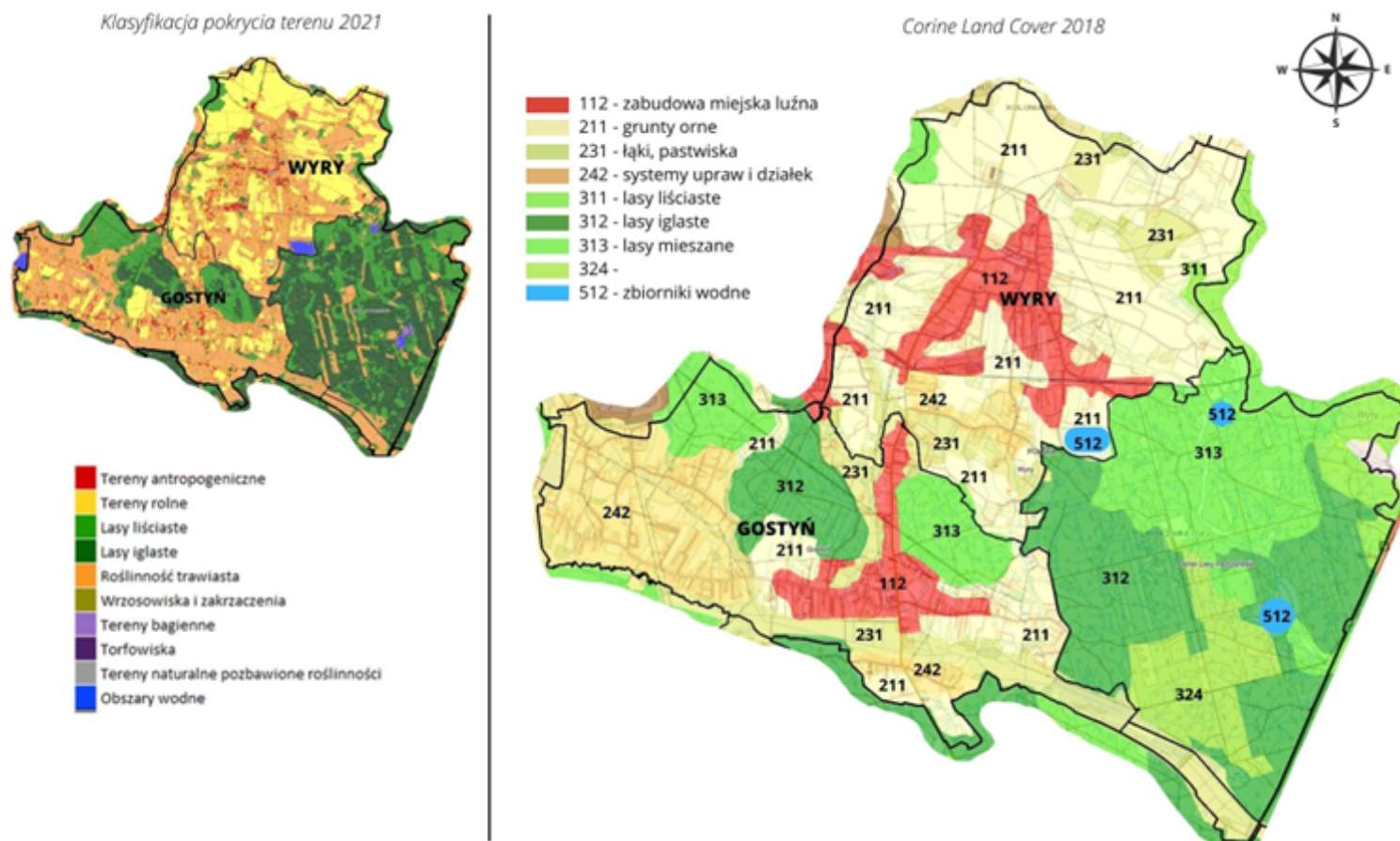
Ważną rolę w kształtowaniu struktury przestrzennej gminy odgrywają elementy krajobrazu naturalnego, stanowią zespoły leśne (przede wszystkim Las Pszczyński) oraz zbiorniki wodne (Jezioro Wicie).

W gminie występują elementy stanowiące istotne znaczenie dla rozwoju przestrzennego. Wyróżnić wśród nich można m.in.:

- specyficzne cechy środowiska przyrodniczego:
  - * rozległe tereny leśne, stanowiące ponad 30% powierzchni gminy,
  - * podmokłe łąki, rzeki, strumienie, rowy melioracyjne oraz zbiorniki wodne,
- specyficzne cechy środowiska kulturowego:
  - * występowanie cennych zabytków znajdujących się w rejestrze zabytków,
  - * występowanie licznych zabytków archeologicznych,
  - * występowanie miejsc pamięci narodowych,
  - * występowanie licznych obiektów (budynki, krzyże, kapliczki przydrożne, itp.) charakterystycznych dla krajobrazu kulturowego obszaru;
- istniejące zainwestowanie:
  - * przebieg drogi wojewódzkiej nr 928,
  - * występowanie cmentarzy i wyznaczonych wokół nich stref ochrony sanitarnej,
  - * obiekty i strefy ochrony konserwatorskiej,
  - * istniejąca infrastruktura techniczna (przede wszystkim przebieg linii wysokiego napięcia).

Mapa 8 Funkcje terenów w gminie

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Schematyczne rozmieszczenie planowanych działań i oczekiwanych zmian

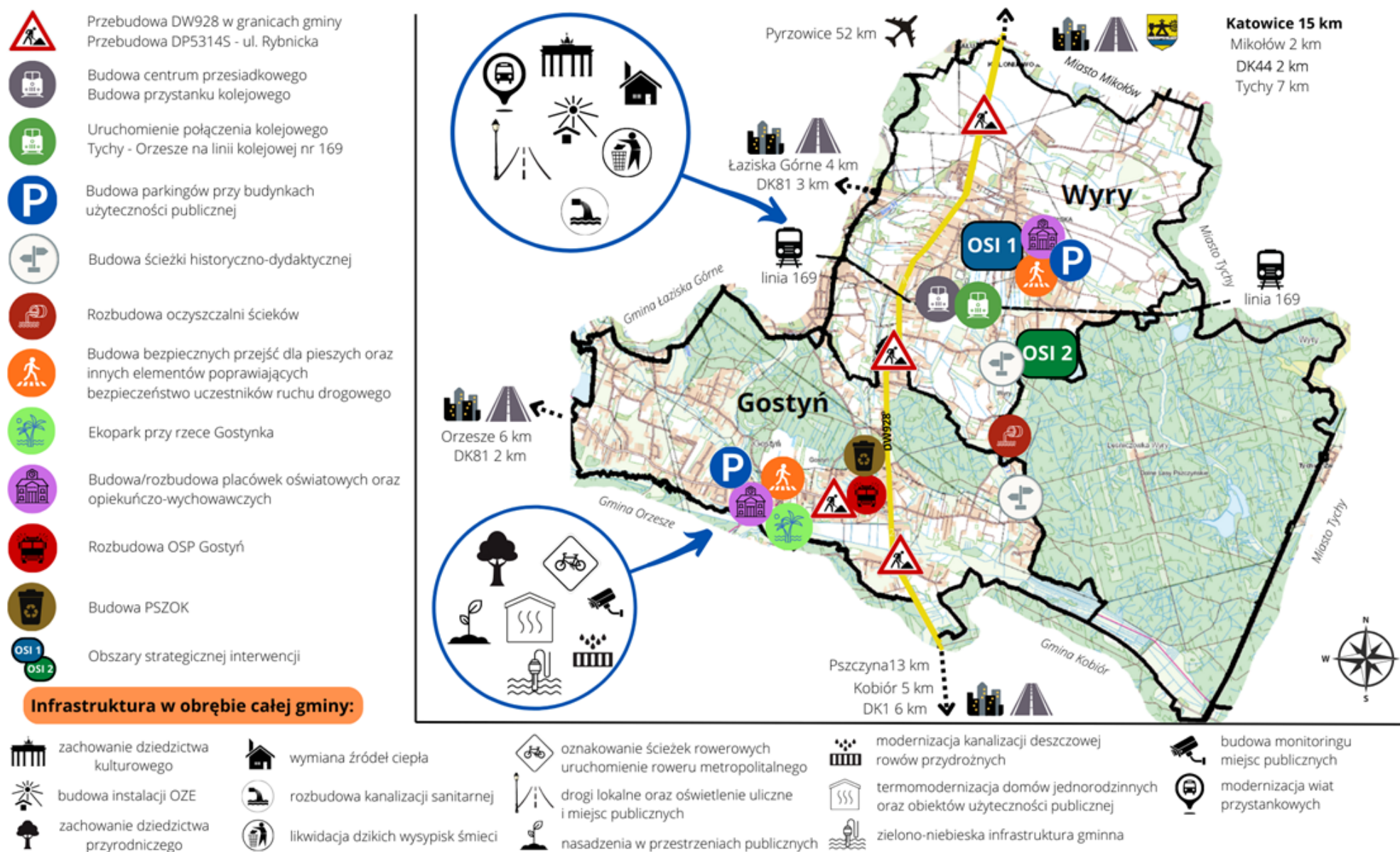
Zaplanowane w Strategii kierunki działań obejmują zarówno aspekty społeczny, gospodarczy jak i przestrzenny.

Działania te ukierunkowane są na inwestycje, które:

- * stanowią odpowiedź na zdefiniowane w części diagnostycznej niedobory wynikające z przemian społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy w ostatnich latach,
- * w bezpośredni sposób przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców,
- * przyczyniają się do promocji gminy jako przestrzeni atrakcyjnej do zamieszkania i spędzania czasu wolnego.

Realizacja przedstawionych zamierzeń nierozzerwalnie związana jest z możliwościami finansowymi gminy w tym możliwością pozyskania środków zewnętrznych w nowej perspektywie finansowania na lata 2021-2027.

Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy – rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Źródło: Opracowanie własne

6.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Racjonalne kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy, przy jednoczesnym zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz służąc rozwojowi gospodarstwu i poprawie jakości życia mieszkańców jest głównym założeniem polityki przestrzennej w gminie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wiry zostało przyjęte Uchwałą Rady Gminy nr XLVI/433/2018 z dnia 18 października 2018 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, przy uwzględnieniu zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa, planie zagospodarowania przestrzennego województwa i strategii rozwoju gminy. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W obowiązującym Studium wskazuje się na działania mające wpływ na rozwój gminy, do których w szczególności należy zaliczyć:

- * Zgodność rozwoju przestrzennego z celami określonymi w strategii rozwoju gminy i ze zbiorowymi potrzebami wspólnoty samorządowej.

- * Efektywne wykorzystanie rezerw terenów przeznaczonych pod zabudowę, dotąd niezabudowanych, łatwo dostępnych pod względem infrastrukturalnym.

- * Zajmowanie pod budowę nowych terenów w rejonach, w których ciągi komunikacyjne i wyposażenie sieci infrastruktury technicznej nie wymagają istotnych nowych inwestycji.

- * Ochrona wartości dziedzictwa kulturowego gminy – zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej.

- * Jakość życia, jakość środowiska zamieszkania – utrzymanie tradycyjnej skali i formy zabudowy; ochrona terenów otwartych i powstrzymanie zabudowy na tych terenach, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich; kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, dbałość o dalszy rozwój i atrakcyjność ośrodków usługowych w miejscowościach Gostyń i Wiry – centra lokalne, rozwój transportu publicznego, kształtowanie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, tworzenie warunków do poruszania się pieszo i rowerem, rozwój systemów infrastruktury technicznej, w szczególności zaopatrzenia w ciepło z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, wprowadzenie rozwiązań służących ograniczeniu zagrożenia powodzią i podtopieniami oraz retencjonowanie i ponowne wykorzystanie wód opadowych w obrębie działek budowlanych.

- * Zwartość struktury przestrzennej gminy – ograniczenie rozproszenia zabudowy racjonalny i sukcesywny rozwój układu drogowego o parametrach właściwych dla obsługiwanej funkcji.

- * Wszechstronny rozwój, wykorzystanie potencjału inwestycyjnego terenów niezabudowanych z przeznaczonych na ten cel, efektywne wykorzystanie zasobów i walorów środowiska dla rozwoju usług rekreacji, wypoczynku, turystyki, agroturystyki, w tym potencjału rekreacyjnego Jeziora Wicie, kompleksów leśnych a także obiektów zabytkowych.

- * Wykreowanie przestrzeni gospodarczej spójnej ze strukturą branżową gospodarki metropolii oraz wzmocnienie sektora MŚP z równoczesnym zachowaniem rolnictwa i przetwórstwa rolnego w gospodarce gminy.

Na terenie Gminy Wiry obowiązują 2 plany zagospodarowania przestrzennego:

- * Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Gostyń – Uchwała Rady Gminy Wiry nr XXXV/306/2021 z dnia 18.11.2021 r. (Dz. Urz.Woj. Śl.poz. 7380 z dnia 26.12.2021 r.)

- * Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Wiry - Uchwała Rady Gminy Wiry nr XLI/347/2022 z dnia 27.04.2022 (Dz. Urz.Woj. Śl.poz.2947 z dnia 28.04.2022 r.)

Biorąc pod uwagę model funkcjonalno-przestrzenny opracowany na potrzeby strategii rekomenduje się:

- przy realizacji zadań w ramach zaplanowanych w strategii kierunków działań, każdorazowo uwzględniać zapisy MPZP oraz zaktualizowanego SUiKZP.
- w planowaniu przestrzennym uwzględniać zapisy o których mowa w art. 315 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, 2687, z 2023 r. poz. 295, 412.). Należy uwzględniać, iż grunty pokryte wodami (przez teren gminy przebieg ma rzeka Gostynka, ciek Potok oraz ciek Potok Żwakowski), w granicach linii brzegów należy wydzielić i oznaczyć jako wody płynące powierzchniowe. Dla tych obszarów wprowadza się całkowity zakaz zabudowy z wyłączeniem obiektów związanych z relacją programów ochrony przed powodzią oraz infrastrukturą techniczną. Zakazuje się również grodzenia nieruchomości przyległych do przedmiotowych cieków w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu.
- uwzględniać zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (przyjętego uchwałą nr V / 26 / 2 / 2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.),
- kontynuować działania zmierzające do ochrony terenów środowiska przyrodniczego gminy
- podnosić walory techniczne zabudowy gminy,
- uwzględniać w MPZP działania wpływające na zwiększenie retencji wodnej na terenie gminy,
- dążyć do zwiększania wykorzystania na terenie gminy instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii.

6.4. 1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określone w strategii rozwoju województwa.

Przyjęte ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie wpisują się w ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określonych w strategii rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030" przyjęta została uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r.

Zdefiniowana w Strategii wizja rozwoju województwa to: Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Wizja budowana jest między innymi w oparciu o uwarunkowania przestrzenne województwa, wyznaczając pożądane cechy struktury osadniczej, sposoby użytkowania przestrzeni, kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych.

Osiągnięcie zarysowanej wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030.

Poniżej przedstawiono zgodność celów strategicznych określonych w Strategii rozwoju województwa śląskiego z przyjętymi celami operacyjnymi wyznaczonymi w ramach Strategii rozwoju Gminy Wiry do roku 2030.

Tabela 9 Zgodność z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.

Cele strategiczne na poziomie województwa śląskiego	Zgodność z celami Strategii Rozwoju Gminy Wiry do roku 2030
CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel strategiczny I – Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego
CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel strategiczny I – Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego Cel strategiczny II -Gmina Wiry o wysokiej jakości przestrzeni publicznej
CEL STRATEGICZNY C	Cel strategiczny II - Gmina Wiry o wysokiej jakości

Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	przestrzeni publicznej Cel strategiczny III – Gmina Wiry szanująca środowisko naturalne
CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel strategiczny I – Gmina Wiry miejscem dla rozwoju społecznego i gospodarczego Cel strategiczny II – Gmina Wiry o wysokiej jakości przestrzeni publicznej

Źródło: Opracowanie własne

6.4.2 Zgodność z zapisami strategii rozwoju ponadlokalnego

Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 roku.

Uchwałą Zgromadzenia GZM nr XLIX/367/2022 z dnia 16 grudnia 2022 roku została przyjęta Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 roku.

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia to pierwszy w Polsce ustawowy związek metropolitalny, powołany 26 czerwca 2017 r. w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów (poz. 1290), na mocy ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Działalność operacyjną GZM rozpoczęła w styczniu 2018 r.

Zgodnie z definicją ustawową: związek metropolitalny to zrzeszenie gmin województwa śląskiego, charakteryzujących się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonych na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 2 mln mieszkańców (art. 1 ust. 2 cyt. ustawy). Warunek ten jest spełniony – GZM liczy ponad 2,2 mln mieszkańców.

GZM ma wymiar terytorialny i instytucjonalny tj.:

- obszar 41 gmin członkowskich, obejmujący ok. 50% ludności woj. śląskiego i ok. 20% jego powierzchni, złożony z dwóch części,
- otoczenie rdzenia GZM (strefa uzupełniająca): 23 gminy, w tym 8 gmin miejskich (Bieruń, Imielin, Knurów, Łędziny, Łaziska Górne, Pyskowice, Sławków, Wojkowice), 13 gmin wiejskich (Bobrowniki, Bojszowy, Chełm Śląski, Gierałtówice, Kobiór, Mierzęcice, Ożarówice, Pilchowice, Psary, Rudziniec, Świerklaniec, Wyry, Zbrostawice), 2 gminy miejsko-wiejskie (Siewierz, Sośnicowice);

Wskazana w opracowaniu wizja rozwoju GZM to: Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia to obszar atrakcyjny do życia, nauki, pracy i wypoczynku, dobrze zintegrowany, wykorzystujący synergii różnorodności, tradycji i dziedzictwa przemysłowego, rozwijający ofertę kulturalną i nowoczesną gospodarkę, podlegający transformacji w dążeniu do neutralności klimatycznej i odporności na kryzysy, o silnej pozycji wśród obszarów metropolitalnych.

Zostanie ona osiągnięta poprzez realizację następujących priorytetów:

- PRIORYTET A. Adaptacja do zmian klimatu i odporność

GZM działająca według zasad zrównoważonego rozwoju.

- PRIORYTET B. Mobilność i dostępność

GZM mobilna, niskoemisyjna i spójna transportowo

- PRIORYTET C. Przestrzeń i spójność społeczna

GZM otwarta, przyjazna, dbająca o ład przestrzenny i warunki życia.

- PRIORYTET D. Metropolitalność i innowacyjność

GZM innowacyjna, spójna gospodarczo wzmacniająca kapitał ludzki.

- PRIORYTET E. Współpraca i otwartość

GZM inicjująca, inspirująca, wewnętrznie zintegrowana.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono zgodność zaplanowanych w ramach strategii działań z kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM.

Tabela 10 Zgodność strategii z kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM

Kierunek działań określony w Strategii Rozwoju GZM	Działania wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Wyry na lata 2023-2030
A.1.1. Wspieranie działań na rzecz zachowania bioróżnorodności oraz mitygacji i adaptacji do zmian klimatu	K.C.II.1.1. Inwestycje w zakresie zielono – niebieskiej infrastruktury.
A.1.2. Wspieranie działań na rzecz efektywnego gospodarowania wodą i zapobiegania suszy	K.C.III.2.2. Działania w zakresie gospodarki wodami opadowymi (np. odnowienie rowów melioracyjnych). K.C.III.2.3. Działania w zakresie gospodarki

	przeciwpowodziowej
A.2.1. Wsparcie procesu transformacji energetycznej w GZM	K.C.III.1.3. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze prywatnym i publicznym
A.2.2. Wsparcie ograniczania niskiej emisji i poprawa efektywności energetycznej budynków, w tym upowszechnianie OZE i ciepła systemowego	K.C.III.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych
A.3.1. Wsparcie rozwoju infrastruktury gospodarki odpadami komunalnymi i komunalnymi osadami ściekowymi w GZM	K.C.III.2.1. Rozwiązania infrastrukturalne i organizacyjne w zakresie gospodarki odpadami
A.4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej w różnych wymiarach	K.C.II.1.3. Działania edukacyjne mieszkańców w zakresie ich wpływu na jakość przestrzeni gminnych
A.4.2. Organizacja wydarzeń z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju	
B.1.1. Kreowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz ograniczania transportu indywidualnego i poprawy bezpieczeństwa pieszych	K.C.II.2.2. Budowa centrum przesiadkowego w rejonie ulicy Pszczyńskiej w Wyrach
B.1.2. Integrowanie środowisk zajmujących się mobilnością i transportem	K.C.II.2.4. Renowacja wiat przystankowych K.C.II.3.1. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych (zwłaszcza w rejonie placówek oświatowych) przy współpracy z zarządcami dróg
	K.C.I.6.1. Monitorowanie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępności komunikacyjnych K.C.I.6.2. Wsparcie rozwoju transportu zbiorowego K.C.I.6.3. Działania na rzecz przywrócenia transportu kolejowego w gminie
D.3.2. Wsparcie procesu kształcenia młodzieży w dostosowaniu do potrzeb rynku pracy i znajomości języków obcych	K.C.I.3.5. Działania wspierające w zakresie wyboru ścieżki zawodowej, rozwoju kompetencji przedsiębiorczych. K.C.I.3.3. Wsparcie uczniów zdolnych poprzez organizację zajęć dodatkowych. K.C.I.3.4. Doposażenie szkół w pomoce zwiększające atrakcyjność zajęć.

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc powyższe zapisy pod uwagę należy wskazać, iż cele i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Wyry na lata 2023-2030 pozostają w zgodności z celami i kierunkami działań wyszczególnionymi w Strategii Rozwoju GZM na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2035.

Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030.

Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 roku jest narzędziem służącym do podnoszenia jakości życia mieszkańców Subregionu Centralnego w sposób zintegrowany. Stanowi kontynuację działań realizowanych od perspektywy finansowej 2007-2013, kiedy to w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego (RPO WSL) zastosowano instrument terytorialny w postaci Programu Rozwoju Subregionów. Narzędzie to zostało wzmocnione w perspektywie 2014-2020 poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT).

Dokument jest strategią rozwoju ponadlokalnego, pełniącą jednocześnie funkcję strategii ZIT zgodnie z zapisami wskazanymi w Umowie Partnerstwa. Ramy czasowe realizacji Strategii zostały określone między innymi zgodnie z zasadami kwalifikowania wydatków dla projektów objętych finansowaniem ze środków Unii Europejskiej w perspektywie 2021-2027.

W rozdziale 4 Strategii wskazano na kluczowe wyzwania rozwojowe Subregionu Centralnego, którymi są:

- Poprawa jakości powietrza w subregionie;
- Adaptacja subregionu do zmian klimatu;
- Racjonalne gospodarowanie wodą oraz oszczędne i rozsądne gospodarowanie pozostałymi zasobami;
- Przywrócenie i nadawanie terenom pokopalnianym i przemysłowym funkcji gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- Wzmacnianie roli i znaczenia komunikacji publicznej i mikromobilności w subregionie;

- Utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie oraz branżach powiązanych z górnictwem;
- Przekierowanie gospodarki podregionów górniczych w stronę rozwoju cyfrowych i zielonych technologii oraz wzmacnianie potencjału lokalnej przedsiębiorczości do kreowania nowych miejsc pracy w podregionach górniczych;
- Rozwój i dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb zmieniającego się rynku pracy;
- Współpraca z ośrodkami akademickimi oraz sektorem badawczo-rozwojowym
- Wsparcie grup szczególnie wrażliwych na skutki transformacji społeczno- gospodarczej, w tym rodzin osób zatrudnionych w górnictwie oraz branżach powiązanych z górnictwem;
- Zachowanie poczucia tożsamości lokalnej i dziedzictwa regionalnego;
- Poprawa jakości życia mieszkańców subregionu i tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania;
- Wzmacnianie potencjału turystycznego w oparciu o posiadane zasoby;
- Koordynacja współpracy ponadlokalnej w zakresie planowania przestrzennego;
- Wzmacnianie i rozwój potencjału instytucjonalnego Związku Subregionu Centralnego;
- Budowanie wysokiej jakości kapitału ludzkiego w jednostkach samorządu terytorialnego będących Członkami Związku.

Zaplanowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Wyry działania przyczynią się do realizacji zdefiniowanych wyżej wyzwań zdefiniowanych dla Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

7 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta Uchwałą nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020 rok.

Dokument stanowi wynik szczegółowych prac analitycznych oraz szeroko zakrojonego procesu konsultacji społecznych, przeprowadzonych w latach 2018-2020.

W prace związane z przygotowaniem dokumentu, prowadzone przez Zarząd Województwa Śląskiego, zaangażowani byli zarówno przedstawiciele administracji szczebla regionalnego i lokalnego, instytucje regionalne jak również liczne środowiska eksperckie, w tym naukowe, NGO oraz mieszkańcy regionu.

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych.

Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców, co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych.

Niniejsza Strategia wpisuje się również w krajową politykę rozwoju określoną w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Odpowiada również na wyzwania polityki europejskiej, które wyrażone zostały w Europejskim Zielonym Ładzie oraz założeniach do Polityki Spójności na lata 2021-2027.

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w Celu 1. Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów zidentyfikowano kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju, takie jak: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary zagrożone trwałą marginalizacją, Śląsk i wschodnia Polska, dla których dedykowano programy wsparcia.

Z punktu widzenia województwa śląskiego istotna będzie realizacja **Programu dla Śląska**, którego celem jest zmiana profilu gospodarczego regionu, stopniowe zastępowanie tradycyjnych sektorów gospodarki, takich jak górnictwo i hutnictwo, nowymi przedsięwzięciami w sektorach bardziej produktywnych, innowacyjnych i zaawansowanych technologicznie. Założono, iż po 2020 roku nastąpi pełne wdrożenie Programu dla Śląska skorelowanego z rządowymi programami restrukturyzacyjnymi, rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, wdrażaniem nowej, terytorialnie wrażliwej, zintegrowanej polityki miejskiej, przemysłowej, innowacyjności i kształtowania zasobów ludzkich. Planuje się wprowadzenie dodatkowych instrumentów związanych z dostosowaniem krajowych programów operacyjnych do celów Programu dla Śląska, przede wszystkim w obszarze promocji inwestycji oraz innowacyjności.

Rozwinięciem zapisów SOR jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), która kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów – zarówno miejskich, jak i wiejskich. Oznacza to ukierunkowanie wsparcia na obszary zmagające się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, zarówno na poziomie regionalnym (wschodnia Polska, Śląsk), jak i ponadlokalnym (obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze z otaczającymi obszarami wiejskimi).

W KSRR 2030 wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji, które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów, tj.: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju, tj. wschodnia Polska i Śląsk (Program Polska Wschodnia+, Program dla Śląska).

OSI wyznaczone w KSRR 2030 istotne dla województwa śląskiego to:

- **Śląsk**,
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, (miasta powiększające dystans rozwojowy),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Zgodnie z zapisami KSRR 2030 województwa mogą wyznaczać swoje Obszary Strategicznej Interwencji jako odpowiedź na zidentyfikowane problemy rozwojowe.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono następujące Obszary Strategicznej Interwencji:

W ujęciu funkcjonalnym:

* Pierwszy typ OSI w ujęciu funkcjonalnym tworzą tzw. **subregiony**. Zostały one zdefiniowane w pierwszej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego uchwalonej w dniu 25 września 2000 r.

* Drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym znajduje swoje odzwierciedlenie w podstawowych typach jednostek, tj.: obszarach wiejskich i miejskich.

W ujęciu tematycznym:

Zidentyfikowano 5 OSI w ujęciu tematycznym przyporządkowane do dwóch grup:

- OSI konkurencyjne:

* Obszary cenne przyrodniczo,

* Ośrodki wzrostu

- OSI problemowe

* Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,

* Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,

* Gminy w transformacji górniczej.

Analizując informacje zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego w zakresie wyznaczonych OSI, należy wskazać, iż Gmina Wyry wpisuje się w:

OSI konkurencyjne: obszary cenne przyrodniczo,

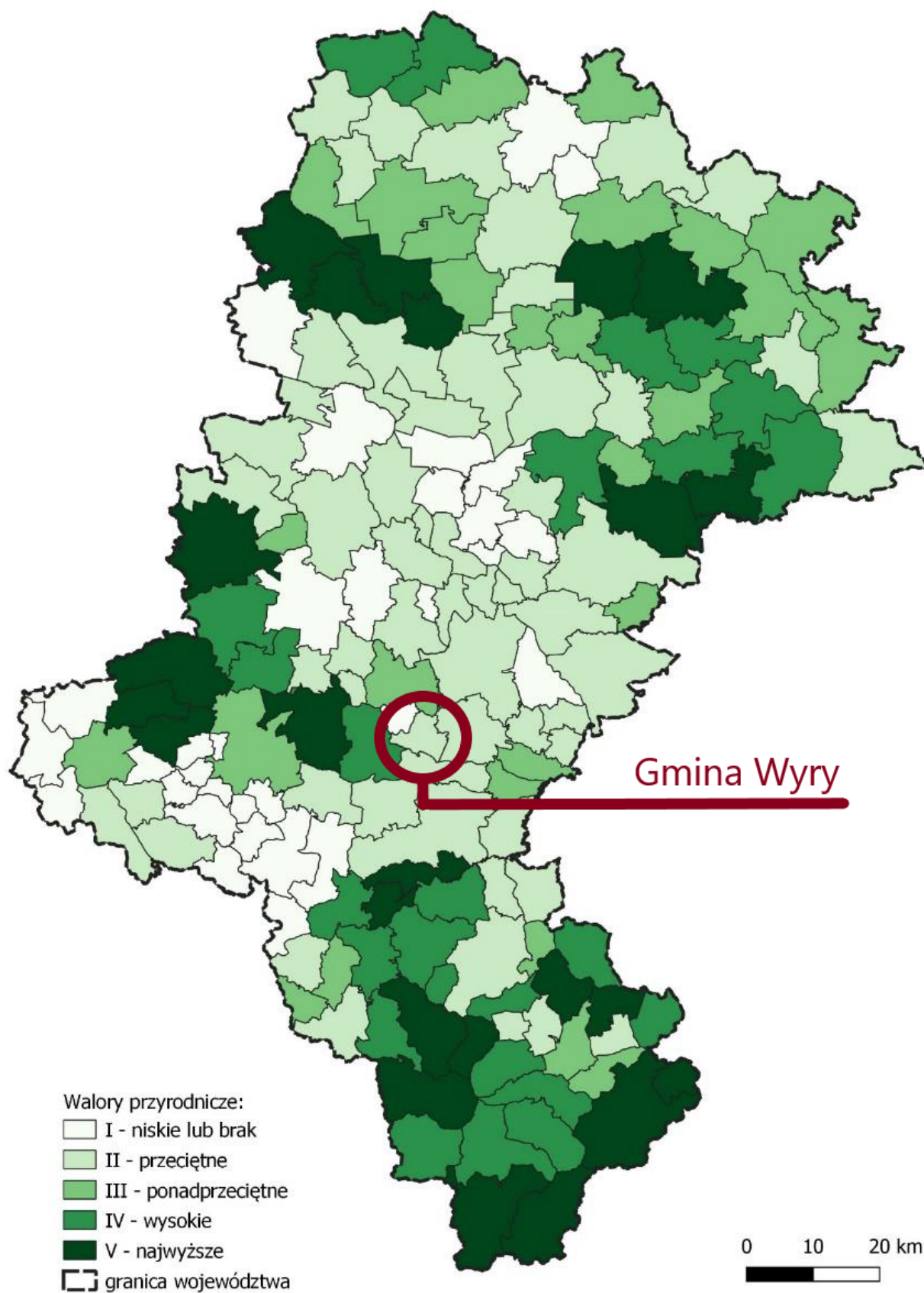
W strategii opisano przedmiotowy OSI, jako:

Obszar OSI – obszary cenne przyrodniczo, został wyznaczony w oparciu o udział scalonej powierzchni cennej przyrodniczo w powierzchni całej gminy. Kategoryzacja terenów cennych przyrodniczo została oparta o powierzchniowe formy ochrony przyrody (rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) oraz korytarze ekologiczne (korytarze dla ssaków kopytnych i drapieżnych oraz korytarze spójności). Dobór powyższych kategorii opierał się na założeniu, że są to najważniejsze obszary dla zachowania walorów przyrodniczych regionu. O ile pierwsze chronione są prawem, o tyle drugie wymagają wzmocnienia odgrywanej roli w systemie przyrodniczym województwa i działań zabezpieczających przed dalszą degradacją i osłabianiem ich funkcjonalności.

Wyzwaniem dla tego obszaru OSI jest ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawa stosunków wodnych i ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych oraz zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. **Istotne będzie również programowanie i prowadzenie na tych terenach zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym tych obszarów, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów.**

Na poniższej mapie przedstawiono położenie Gminy Wyry na tle OSI – tereny przyrodnicze, tereny gminy określone zostały jako przeciętne, nie mniej jednak uwzględniono je na poniższej mapie.

Mapa 10 OSI – obszary cenne przyrodniczo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

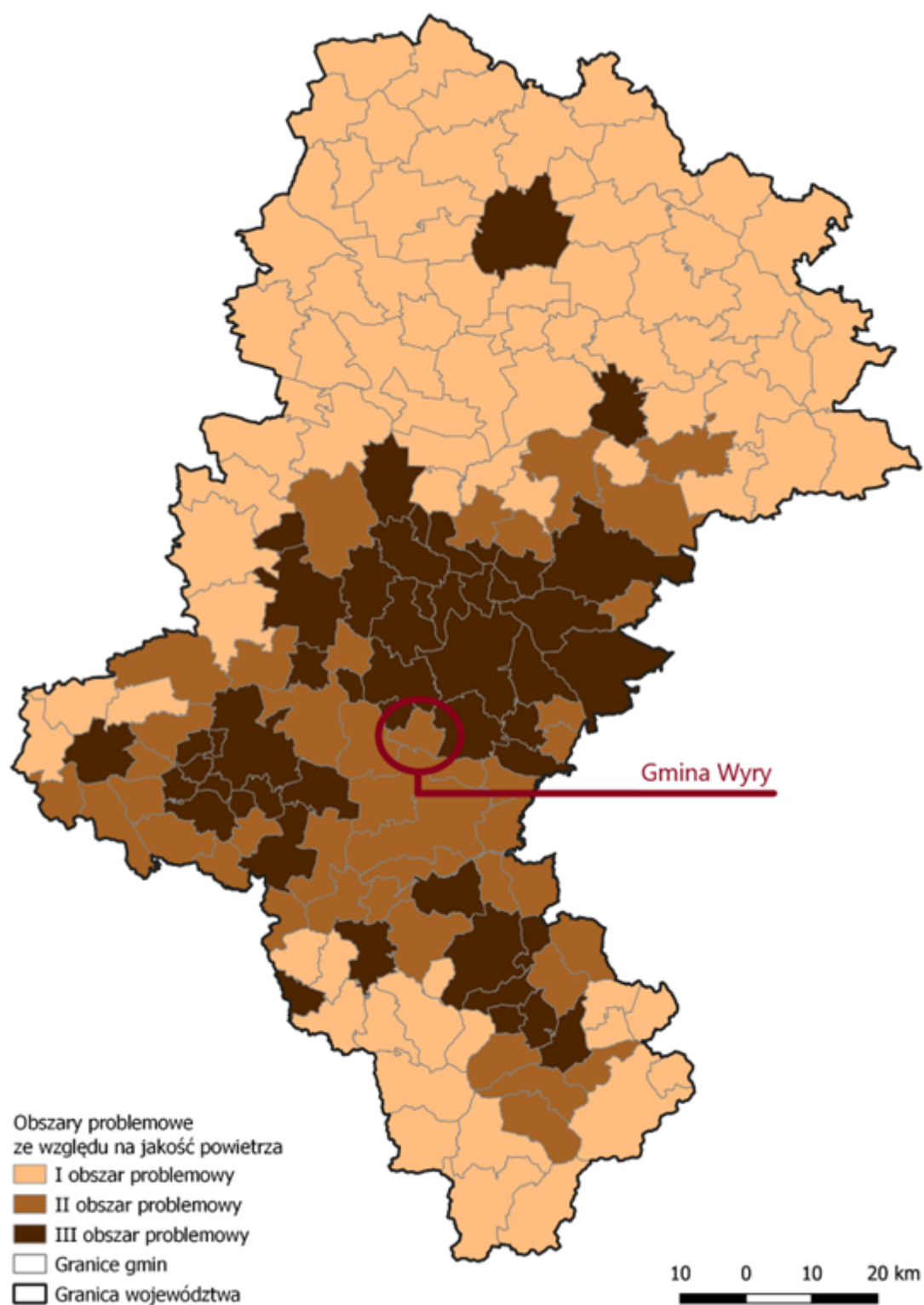
OSI problemowe: Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza

Powietrze na terenie województwa śląskiego jest silnie zanieczyszczone. Przekroczenie docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu występuje na obszarze całego województwa.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ, na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nie zanotowano znaczącej poprawy jakości powietrza. Największym wyzwaniem stojącym przed województwem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm, jakości powietrza.

Na poniższej mapie przedstawiono położenie Gminy Wiry na tle OSI – Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza.

Mapa 11 OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

OSI problemowe: gminy w transformacji górniczej

Z uwagi na wyzwanie związane z koniecznością kontynuacji procesów restrukturyzacyjnych w obszarze sektora górniczego, zidentyfikowano obszary, na których będą występowały lub już negatywne skutki prowadzonej transformacji. W analizie uwzględniono, towarzyszące temu procesowi, zjawiska społeczne, przestrzenne oraz środowiskowe. Do gmin objętych procesem transformacji górniczej zaliczono więc jednostki, na których występuje jedna

z poniższych przesłanek:

- występują tereny pogórnice po zakończonej już działalności wydobywczej (kopalnie zlikwidowane lub w likwidacji),
- prowadzona jest aktualnie działalność wydobywczą węgla kamiennego,
- występuje znacząca liczba pracujących w sektorze górniczym i istotny odsetek pracujących w górnictwie w ogóle zatrudnionych.

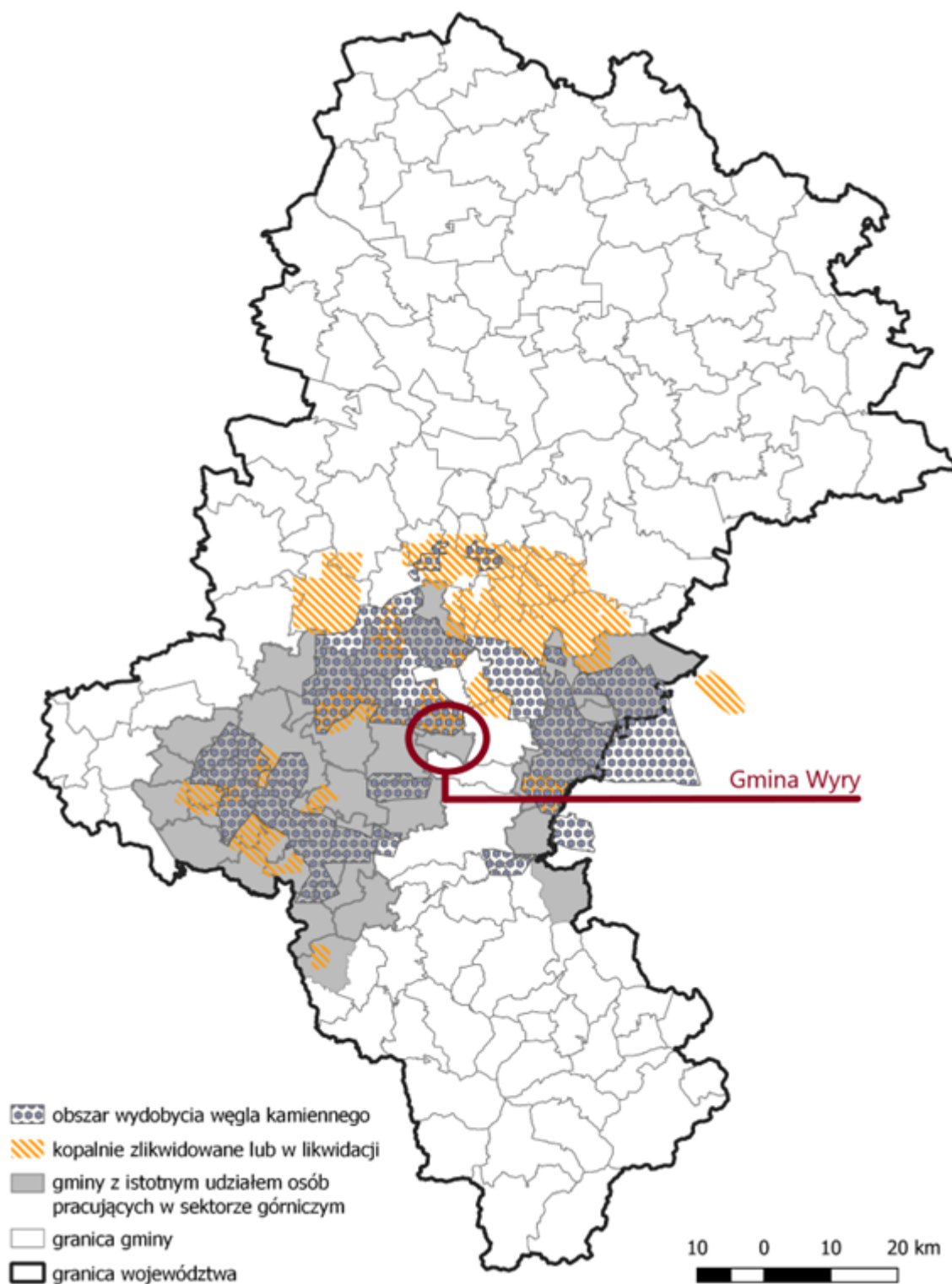
Z uwagi na powyższe wyróżniono więc 3 typy gmin w transformacji górniczej:

- gminy z problemem społecznym i przestrzennym,
- z problemem społecznym
- gminy z problemem przestrzennym.

Gmina Wyry została zakwalifikowana do gmin z problemami społeczno - przestrzennymi.

Mapa 12 OSI - Gminy w transformacji górniczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Zgodność kierunków działań dla wyżej wymienionych OSI w odniesieniu do zapisów Strategii Rozwoju Gminy Wiry do roku 2030.

W strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” w rozdziale 7 Przedsięwzięcia i terytorialny wymiar interwencji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, przedstawiono propozycje wybranych kierunków działań, które powinny być priorytetowo realizowane na wyznaczonych obszarach wsparcia.

W poniższych tabelach przedstawiono wskazane dla OSI, w które wpisuje się Gmina Wiry wybrane kierunki działań i ich zgodność z założeniami strategii.

Tabela 11 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI – obszary cenne przyrodniczo z założonymi kierunkami działań w ramach strategii

Rekomendowane kierunki działań OSI – tereny cenne przyrodniczo	Kierunki działań w ramach Strategii
Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.	K.C.I.4.4. Modernizacja infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców K.C.II.3.1. Budowa ścieżki historyczno-dydaktycznej K.C.II.3.2. Poprawa jakości infrastruktury ścieżek i tras rowerowych (montaż nowych tablic informacyjno-edukacyjnych) K.C.II.3.3. Zagospodarowanie pod względem turystycznym terenu wokół jeziora Wici. K.C.II.3.4. Promocja terenów atrakcyjnych przyrodniczo
Podniesienie, jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.	K.C.I.4.1. Tworzenie miejsc integracji społecznej K.C.I.4.2. Realizacja wydarzeń promujących gminę i dziedzictwo kulturowe mieszkańców K.C.I.4.3. Realizacja wydarzeń nawiązujących do sportowych tradycji gminy. K.C.I.4.4. Modernizacja infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców K.C.II.3.1. Budowa ścieżki historyczno-dydaktycznej K.C.II.3.2. Poprawa jakości infrastruktury ścieżek i tras rowerowych (montaż nowych tablic informacyjno-edukacyjnych) K.C.II.3.3. Zagospodarowanie pod względem turystycznym terenu wokół jeziora Wici. K.C.II.3.4. Promocja terenów atrakcyjnych przyrodniczo K.C.II.3.5. Budowa Ekopraku w sąsiedztwie rzeki Gostynki
Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	K.C.III.1.3. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym i prywatnym K.C.III.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.	K.C.III.2.1. Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo do działań edukacyjnych K.C.III.2.2. Zwiększenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie ich wpływu na ochronę środowiska K.C.III.2.3. Porządkowanie zaśmiecanych przestrzeni gminy z udziałem mieszkańców
Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.	K.C.III.1.1. Rozbudowa oczyszczalni ścieków K.C.III.1.2. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy K.C.III.1.1. Działania w zakresie gospodarki wodami opadowymi K.C.III.1.3. Działania w zakresie gospodarki przeciwpowodziowej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI – Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza z założonymi kierunkami działań w ramach strategii

Rekomendowane kierunki działań OSI – w zakresie jakości powietrza	Kierunki działań w ramach Strategii
<p>Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza</p> <p>Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.</p> <p>Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.</p>	<p>K.C.III.1.3. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym i prywatnym</p> <p>K.C.III.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych</p>
<p>Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.</p>	<p>K.C.III.2.1. Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo do działań edukacyjnych</p> <p>K.C.III.2.2. Zwiększenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie ich wpływu na ochronę środowiska</p> <p>K.C.III.2.3. Porządkowanie zaśmiecanych przestrzeni gminy z udziałem mieszkańców</p>
<p>Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.</p>	<p>K.C.III.1.1. Rozbudowa oczyszczalni ścieków</p> <p>K.C.III.1.2. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy</p> <p>K.C.III.1.1. Działania w zakresie gospodarki wodami opadowymi</p> <p>K.C.III.1.3. Działania w zakresie gospodarki przeciwpowodziowej</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI – Gminy w transformacji pogórnictwa z założonymi kierunkami działań w ramach strategii.

Rekomendowane kierunki działań OSI – Gminy w transformacji pogórnictwa z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	Kierunki działań w ramach Strategii
<p>Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne</p> <p>Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okółoturystycznej</p>	<p>K.C.I.4.4. Modernizacja infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców</p> <p>K.C.I.5.4. Działania mające na celu łagodzenie skutków transformacji górniczej i energetycznej</p> <p>K.C.II.3.1. Budowa ścieżki historyczno-dydaktycznej</p> <p>K.C.II.3.2. Poprawa jakości infrastruktury ścieżek i tras rowerowych (montaż nowych tablic informacyjno-edukacyjnych)</p> <p>K.C.II.3.3. Zagospodarowanie pod względem turystycznym terenu wokół jeziora Wici.</p> <p>K.C.II.3.4. Promocja terenów atrakcyjnych przyrodniczo</p>
<p>Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.</p>	<p>K.C.I.4.1. Tworzenie miejsc integracji społecznej</p> <p>K.C.I.4.2. Realizacja wydarzeń promujących gminę i dziedzictwo kulturowe mieszkańców</p> <p>K.C.I.4.3. Realizacja wydarzeń nawiązujących do sportowych tradycji gminy.</p> <p>K.C.I.4.4. Modernizacja infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców</p> <p>K.C.II.3.1. Budowa ścieżki historyczno-dydaktycznej</p> <p>K.C.II.3.2. Poprawa jakości infrastruktury ścieżek i tras rowerowych (montaż nowych tablic informacyjno-edukacyjnych)</p> <p>K.C.II.3.3. Zagospodarowanie pod względem turystycznym terenu wokół jeziora Wici.</p> <p>K.C.II.3.4. Promocja terenów atrakcyjnych przyrodniczo</p>

	K.C.II.3.5. Budowa Ekopraku w sąsiedztwie rzeki Gostynki
<p>Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.</p> <p>Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.</p> <p>Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego</p>	<p>K.C.III.1.3. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym i prywatnym</p> <p>K.C.III.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych</p> <p>K.C.I.6.2. Wsparcie rozwoju transportu zbiorowego</p> <p>K.C.I.6.3 Działania na rzecz przywrócenia transportu kolejowego w gminie</p> <p>K.C.II.1.1. Inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury</p> <p>K.C.II.1.2. Modernizacja oraz przebudowa przestrzeni publicznych sprzyjających funkcjom wypoczynkowym, komunikacyjnym</p> <p>K.C.II.2.1. Przebudowa i remont dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą</p> <p>K.C.II.2.2. Budowa centrum przesiadkowego w rejonie ulicy Pszczyńskiej w Wyrach</p>

Źródło: Opracowanie własne

8 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Biorąc pod uwagę sytuację społeczno – gospodarczo - przestrzenną oraz zdefiniowaną wizję rozwoju w ramach prac nad strategią wyznaczono 2 OSI o znaczeniu lokalnym:

♦ **OSI nr 1** – Teren Centrum Wyr

♦ **OSI nr 2** – Teren Jeziora Wicie.

Oba wyżej wskazane obszary nacechowane są różnym potencjałem, obszar 1 to teren o znacznym potencjale do rozwoju usług społeczno-gospodarczych, z kolei obszar nr 2 to obszar wyróżniający się bardzo dużym potencjałem turystyczno-rekreacyjnym.

Oba te obszary są względem siebie komplementarne, gdyż działania zaplanowane do realizacji w ramach obu OSI przyczynią się do osiągnięcia wykreowanej w ramach strategii wizji rozwoju gminy do roku 2030.

Obszar strategicznej interwencji nr 1 – obszar centrum Wyr

Charakterystyka terenu

Zidentyfikowany obszar o strategicznym znaczeniu dla Gminy obejmuje przestrzeń od Urzędu Gminy Wyr do „mamlaspłacu” (skrzyżowanie ul. Głównej z ul. Puszkina).

Na terenie tym znajdują się obiekty o dużym znaczeniu dla rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Przy ul. Głównej znajduje się m.in.: Gminny ośrodek pomocy społecznej, przedszkole, pawilon handlowy oraz siedziba władz administracyjnych (Urząd Gminy).

Obszar ten stanowi swoiste centrum gminy, często uczęszczane przez mieszkańców.

W celu podniesienia atrakcyjności tego terenu koniecznym jest podjęcie działań zwiększających jego estetykę, działania te obejmować będą zarówno modernizację wybranych budynków użyteczności publicznej jak i podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej poprzez dodatkowe nasadzenia.

Rysunek 5 Centrum Wyr – ul. Główna

Źródło: www.wyry.pl

Przewidziane do realizacji działania na OSI nr 1 to:

- modernizacja wraz z rozbudową budynku Urzędu Gminy Wyr,
- remont budynku pawilonu handlowego
- przebudowa budynku GOPS-u i Przedszkola w Wyrach
- rozbiórka budynku byłego Domu Kultury w Wyrach (ul. Główna 99) i budowa nowego, w pełni funkcjonalnego i energooszczędnego budynku przeznaczonego pod Centrum Usług Społecznych – przeniesienie GOPS-u, Klubu Seniora i świetlicy środowiskowej, utworzenie miejsca spotkań mieszkańców.

W celu zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznej, planowane jest również zagospodarowanie terenu przed w/w budynkami poprzez dokonanie nasadzeń, montaż elementów małej architektury (w wybranych lokalizacjach zamontowane zostaną ławeczki, stoliki, ogrody deszczowe).

Działania te mają stworzyć przyjazne obszary integracji społecznej.

Mapa 13 OSI nr 1 – obszar centrum Wyr

Źródło: Opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji nr 2 – obszar przy jeziorze Wicie

Charakterystyka terenu

Obszar obejmujący działki 799/108, 800/108, 801/108, 802/108, 803/108, 804/108, 805/108, 806/108, 807/108, 808/108, 811/108, 812/108, 813/108, 814/108, 815/108, 816/108.

Obszar strategicznej interwencji nr 2 charakteryzuje się dużym potencjałem turystyczno-rekreacyjnym. Zielone przestrzenie w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora w stanie obecnym są częściowo zagospodarowane na potrzeby rekreacyjne, znajduje się tu plac zabaw, siłownia zewnętrzna oraz stacja naprawy rowerów.

W celu zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej w tym w celu promowania turystyki krajoznawczej zaplanowano budowę na tym obszarze kompleksu wypoczynkowego wyposażonego w pole namiotowe z pełnym węzłem sanitarnym, paleniskiem (miejscem na ognisko/grill), parking dla camperów.

Ideą tego pomysłu jest stworzenie miejsca wypoczynku (2-3 dniowe pobyty), które będzie bazą wypadową dla miłośników wycieczek rowerowych, oraz pozostałych turystów dla których Gmina Wyry nie jest celem, ale przystankiem w podróży. Miejsce to będzie się uzupełniać ze znajdującymi się w pobliżu trasami rowerowymi.

Rysunek 6 Jezioro Wicie

Źródło: www.panoramagospodarcza.pl

W sąsiedztwie terenu planowana jest budowa stacji rowerowej w ramach systemu Roweru metropolitalnego GZM.

Planuje się dodatkowo w obrębie terenu budowę tężni solankowej, urządzeń do street workout i street basket. Infrastrukturę uzupełniającą stanowić będzie parking przylegający do terenów rekreacyjnych.

Elementem wpływającym na wzrost estetyki terenu będą liczne nasadzenia oraz elementy małej architektury (ławki, stoliki, kosze na śmieci).

Mapa 14 OSI nr 2 – obszar przy jeziorze Wicie

Źródło: Opracowanie własne na bazie informacji www.wyry.pl oraz www.geoportal.gov.pl

9 System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Wdrażaniu strategii towarzyszyć musi jej ciągła ewaluacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju gminy, skutków prowadzonych działań i ich odbiorze społecznym.

Do najważniejszych zadań w zakresie wdrażania strategii należeć będzie:

* Monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w strategii – działanie realizowane będzie w całym okresie trwania strategii, na bieżąco dla każdego działania inwestycyjnego i pozainwestycyjnego indywidualnie.

* Weryfikacja założeń strategii i jej ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.

Dla potrzeb realizacji Strategii został powołany zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wiry do roku 2030.

Zespół został powołany zarządzeniem wewnętrznym wójta gminy Wiry z dnia 31 października 2022 roku. W skład zespołu weszli: wójt gminy oraz kierownicy poszczególnych referatów Urzędu Gminy Wiry.

Zespół został powołany na okres od dnia podpisania umowy z wykonawcą strategii do dnia przyjęcia Strategii Uchwałą Rady Gminy.

Po przyjęciu Strategii w okresie jej trwania za proces monitorowania osiągnięcia zaplanowanych w strategii kierunków działań odpowiedzialni będą wyznaczeni pracownicy UG Wiry.

Do monitorowania, oceny realizacji strategii i jej aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi poszczególne kierunki działań oraz analiza osiąganych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

W miarę potrzeb (od dnia uchwalenia strategii przez Radę Gminy) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem Strategii, w szczególności:

- osiągnięcie zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe gminy do dalszej realizacji strategii.

W przypadku znacznej dysproporcji pomiędzy założeniami strategii, a realnymi efektami jej realizacji, powołany zostanie zespół ds. realizacji strategii rozwoju gminy, którego rolą będzie podjęcie kroków zmierzających do odwrócenia niekorzystnych czynników. Jeżeli zaistnieje konieczność aktualizacji dokumentu, Wójt Gminy zwoła zespół zadaniowy oraz zorganizuje konsultacje społeczne z partnerami zaangażowanymi w realizację strategii.

Polityka komunikacji

Efektywna realizacja strategii wymaga wdrażania w układzie wielopodmiotowym, co umożliwia optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich oraz instytucjonalnych.

Realizacja większości projektów strategicznych lub też ich późniejsze funkcjonowanie wymaga współdziałania mieszkańców i innych podmiotów uczestniczących w lokalnym życiu społecznym.

Podejście partycypacyjne w procesie zarządzania strategicznego zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe). Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych oraz zapewnia niezbędne ich zaangażowanie w proces wdrażania strategii.

Niniejsza strategia przed przyjęciem przez Radę Gminy skonsultowana zostanie zarówno z jej członkami, jak i przedstawicielami samorządu i społeczności lokalnej, przedstawicielami sąsiednich samorządów oraz innymi podmiotami zgodnie z zapisami Ustawy dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Po przyjęciu dokumentu przez Radę Gminy należy w kolejnym kroku rozpocząć kampanię informacyjną, która będzie zawierała, co najmniej następujące działania:

- * Umieszczenie w mediach społecznościowych informacji o przyjęciu strategii wraz z podaniem źródła internetowego do elektronicznej wersji dokumentu.

- * Umieszczenie informacji o przyjęciu strategii na stronie internetowej gminy.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie w szczególności:

1. Planowanie przestrzenne

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego.
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

2. Sektor energetyczny

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiry.
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wiry.

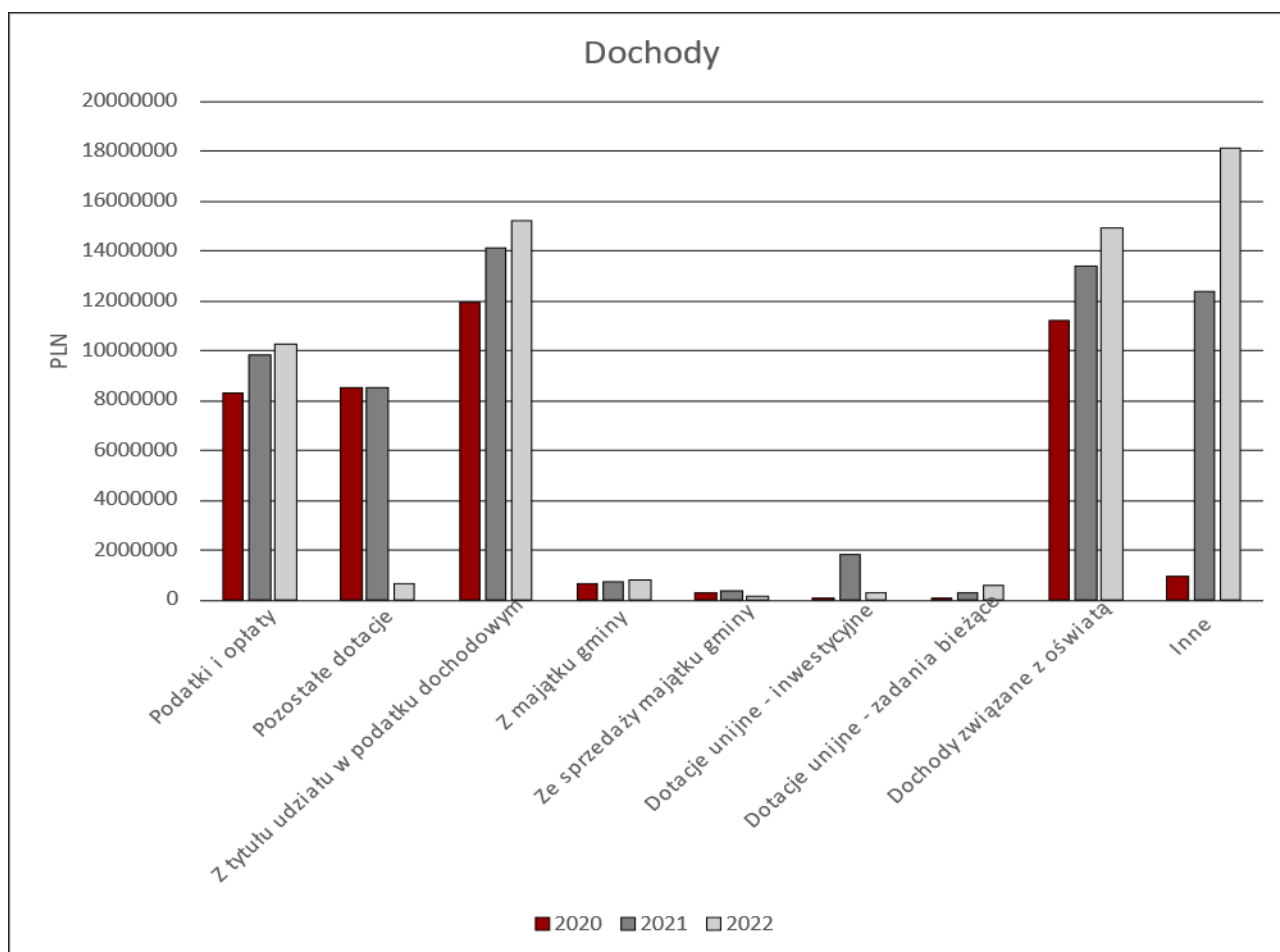
3. Ochrona Środowiska

- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wiry na lata 2016-2032.
- Plan Adaptacji do zmian klimatu dla gminy Wiry do roku 2030.

10 Ramy finansowe i źródła finansowania

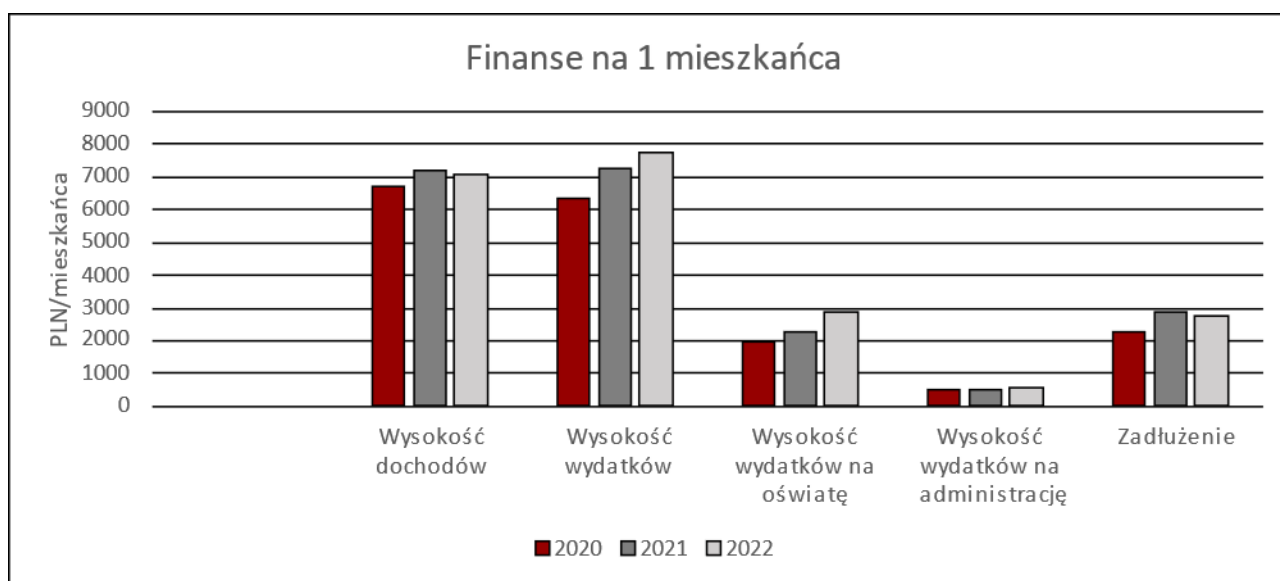
Analizując dane finansowe gminy (na podstawie zapisów Raportów o stanie gminy za trzy ostatnie lata na poniższych wykresach przedstawiono analizę porównawczą sytuacji finansowej jednostki.

Wykres 1 Dochody gminy

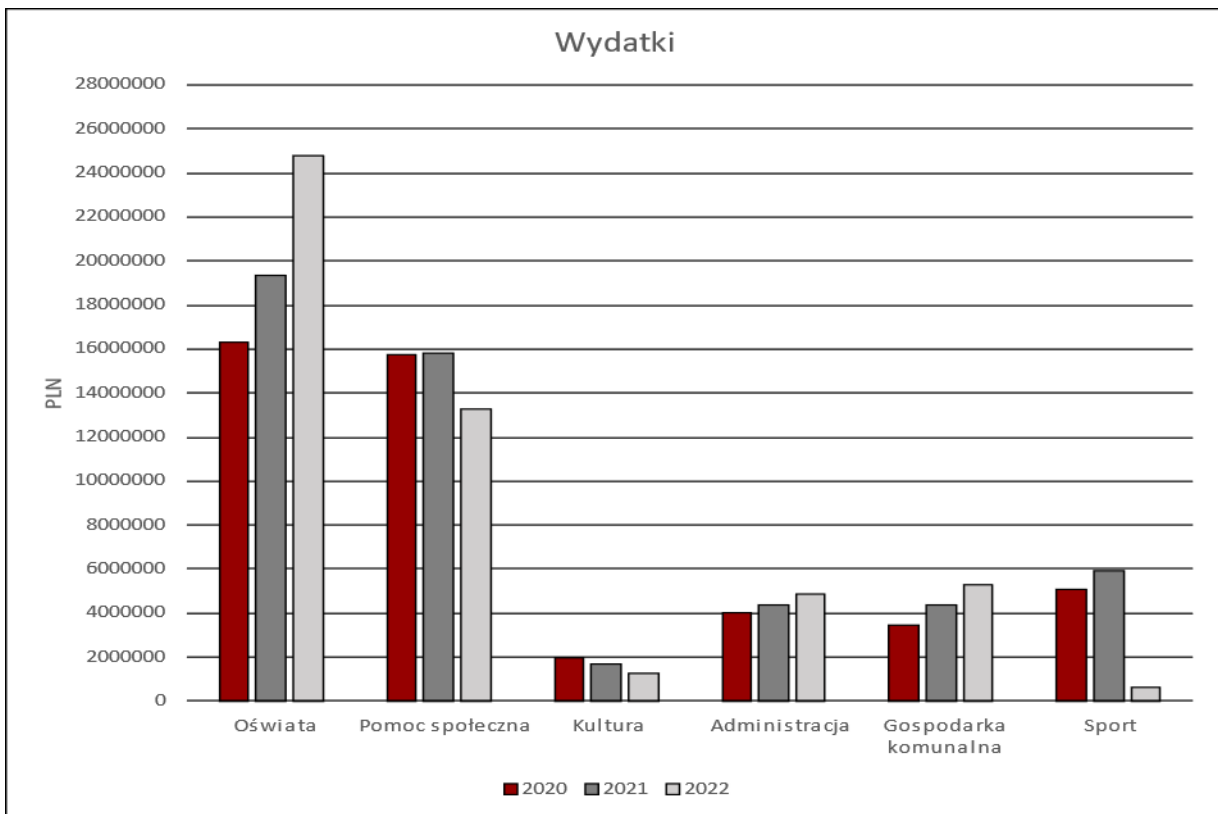
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

Wykres 2 Dochody i wydatki na jednego mieszkańca

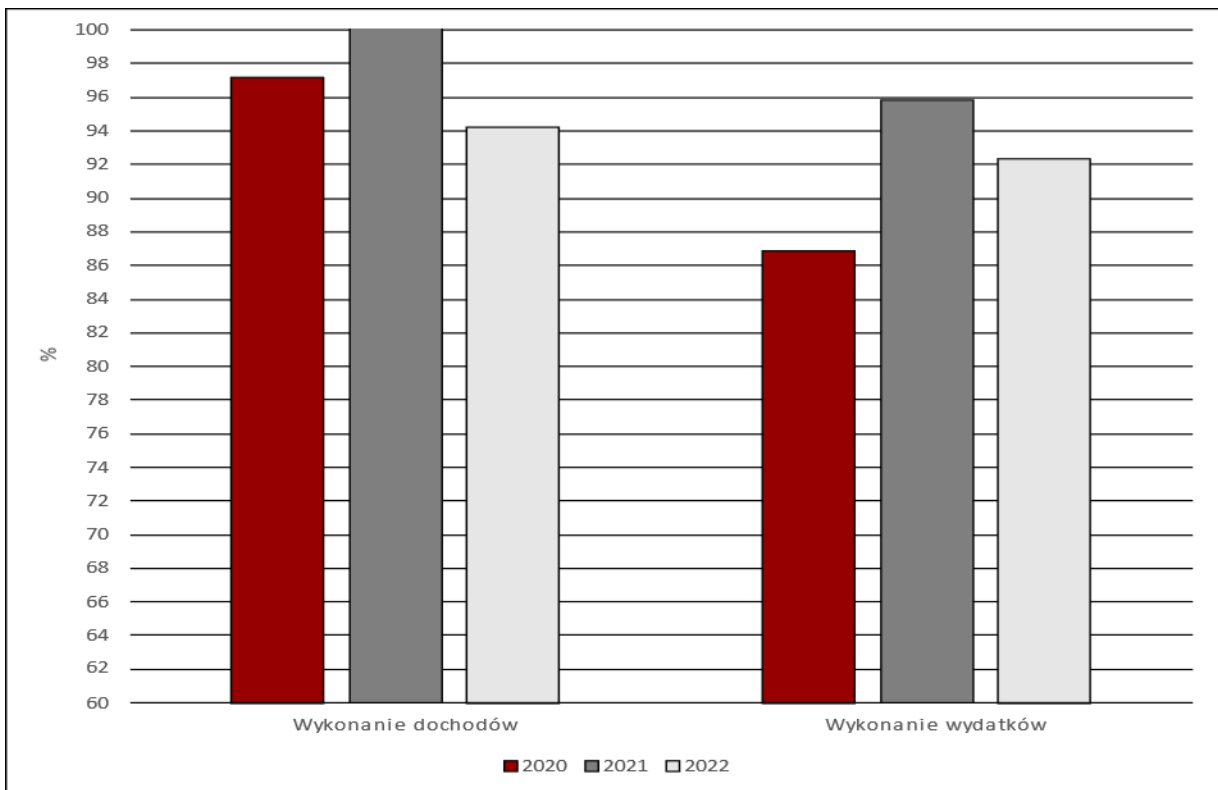
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

Wykres 3 Wydatki gminy

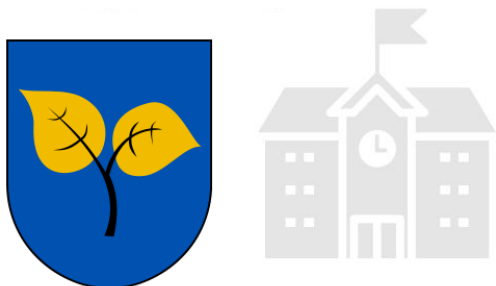
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

Wykres 4 Wykonanie dochodów i wydatków w Gminie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

Działania określone w niniejszym dokumencie w większości wymagać będą zewnętrznego dofinansowania, ze względu na ograniczenia budżetowe Gminy. Poniżej zaprezentowano dostępne źródła finansowania projektów oraz zakres jaki obejmują.

◇ Samorząd może realizować inwestycje będące w jego kompetencjach z wykorzystaniem środków pochodzących z dochodów własnych – jest to najpopularniejsza metoda finansowania inwestycji, jednakże ograniczająca ich skalę i zakres do limitu wydatków uchwalonych na daną inwestycję w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Wsparciem środków własnych mogą być środki z kredytu banków komercyjnych lub środki pozyskane w ramach emisji papierów wartościowych, np. obligacji komunalnych.

◇ Fundusze Strukturalne. Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Polityka Strukturalna i Fundusze mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych. Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 umożliwi współfinansowanie zadań, które sektorowo są spójne z kierunkami działań zaplanowanymi do realizacji w ramach strategii. Preferowane będzie wsparcie dla zadań obejmujących zielono-niebieską infrastrukturę oraz zadania z zakresu szeroko pojętej adaptacji do postępujących zmian klimatycznych.

◇ Środki finansowe pochodzące z funduszy celowych w tym m.in.: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz wszelkiego rodzaju programy rządowe m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

◇ Partnerstwo publiczno-prywatne. PPP umożliwia realizację celów publicznych za pomocą inwestycji sektora prywatnego, który w zależności od wybranego modelu współpracy przynajmniej częściowo pokrywa koszty budowy infrastruktury, a później czerpie z niej korzyści, ponosząc też ryzyko rynkowe (popyt).

Spis tabel

Tabela 1 Analiza SWOT – aspekt społeczny	13
Tabela 2 Analiza SWOT – aspekt gospodarczy	13
Tabela 3 Analiza SWOT – aspekt przestrzenny	14
Tabela 4 Kierunki działań przypisane zidentyfikowanym celom strategii	20
Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego I	24
Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego II	24
Tabela 7 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego III	25
Tabela 8 Struktura gruntów gminnych	26
Tabela 9 Zgodność z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego	41
Tabela 10 Zgodność strategii z kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM	43
Tabela 11 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI – obszary cenne przyrodniczo z założonymi kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM	53
Tabela 12 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI – Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	54
Tabela 13 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI – Gminy w transformacji pogórnicy z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	54

Spis map

Mapa 1 Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym	28
Mapa 2 Demografia – liczba mieszkańców wg obrębów ewidencyjnych	29
Mapa 3 Infrastruktura techniczna – wodno – kanalizacyjna	30
Mapa 4 Infrastruktura techniczna – gaz i elektryczność	31
Mapa 5 Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy	32
Mapa 6 Obszary o wysokich walorach przyrodniczych na terenie gminy i w bezpośrednim jej sąsiedztwie	33
Mapa 7 Obszary sportowo – rekreacyjno – turystyczne na terenie gminy	34
Mapa 8 Funkcje terenów w gminie	36
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy – rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy	38
Mapa 10 OSI – obszary cenne przyrodniczo	48
Mapa 11 OSI – Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	50
Mapa 12 OSI – Gminy w transformacji górniczej	52
Mapa 13 OSI nr 1 – obszar centrum Wyr	58
Mapa 14 OSI nr 2 – obszar przy jeziorze Wicie	60

Spis rysunków

Rysunek 1 Rola oraz funkcje Strategii Rozwoju	3
Rysunek 2 Drzewo problemów	15
Rysunek 3 Cele wyznaczone metodą SMART	17
Rysunek 4 Wzajemne oddziaływanie wizji, celów i kierunków działań	19
Rysunek 5 Centrum Wyr – ul. Główna	57
Rysunek 6 Jezioro Wicie	59

Spis wykresów

Wykres 1 Dochody gminy	63
Wykres 2 Dochody i wydatki na jednego mieszkańca	63
Wykres 3 Wydatki gminy	64
Wykres 4 Wykonanie dochodów i wydatków w Gminie	64

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gminy Wiry na lata 2023 - 2030 jest istotnym dokumentem określającym plany rozwoju lokalnego i określa kluczowe kierunki rozwoju gminy.

Strategia definiuje atuty i wyzwania wynikające z uwarunkowań rozwoju, wskazuje wizję, cele strategiczne oraz kierunki działań wyznaczone do realizacji w okresie jej obowiązywania. Tak zaprojektowane ramy logiczne strategii znalazły odzwierciedlenie w modelu funkcjonalno - przestrzennym, stanowiącym obowiązkowy element dokumentu.

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Wiry na lata 2023 - 2030 zostały zainicjowane Uchwałą Nr XLV/372/2022 Rady Gminy Wiry z dnia 29 września 2022r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Wiry na lata 2023 - 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Projekt strategii został opracowany przez firmę Grupa Altima s.c. z siedzibą w Katowicach. W pracach nad dokumentem uczestniczył zespół zadaniowy ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wiry na lata 2023 - 2030, powołany Zarządzeniem wewnętrznym nr 68/2022 Wójta Gminy Wiry z dnia 31 października 2022r. Wykonawca przeprowadził diagnozę społeczno - gospodarczą gminy oraz dokonał podsumowania i opracował wnioski z diagnozy. Diagnoza została sporządzona m.in. na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy. W toku prac nad dokumentem odbyły się 2 spotkania konsultacyjne (23 stycznia 2023r. w Urzędzie Gminy Wiry oraz 8 lutego 2023r. w Domu Kultury w Gostyni). W okresie od 12 czerwca do 21 lipca 2023r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu strategii z mieszkańcami Gminy Wiry (wpłynął 1 formularz zgłaszania uwag i wniosków). Ponadto przedłożono projekt strategii do następujących instytucji: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gliwicach, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Górnośląsko - Zagłębiowska Metropolia, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Ziemia Pszczyńska", gminy i miasta ościenne (Łaziska Górne, Orzesze, Mikołów, Tychy, Kobiór).

Kolejnym krokiem było przedłożenie projektu strategii zarządowi województwa śląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. Uchwałą nr 1878/445/VI/2023 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 06.09.2023r. projekt strategii został zaopiniowany pozytywnie.

Nastąpiło również przedłożenie projektu strategii Dyrektorowi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu, którzy uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu strategii.

Prezentowana Strategia Rozwoju Gminy Wiry na lata 2023 - 2030 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki rozwojowe do roku 2030, poprzez wyznaczenie trzech celów strategicznych, celów ogólnych oraz kierunków działań wraz z określeniem wskaźników osiągnięcia celów.

Strategia będzie służyć również ubieganiu się o środki zewnętrzne na realizację założonych przedsięwzięć i projektów.

Przewodnicząca Rady Gminy Wiry

Joanna Pasierbek-Konieczny